

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 3.

15. marca 1861.

X. tečaj.

Pridiga za veliki petek.

(Srečna je pravičnega smert.)

„Oče! v tvoje roke zročim svojo dušo“. (Luk. 23, 46.)

V v o d.

Če se današnji dan po cerkvi oziram, in vidim do kamena oropane njene altarje, vidim od kraja odpert tabernakelj, vidim mašnike v černih oblačilih ležati na obrazu, in ne slišim drugega, kakor žalostno petje in ropot lesa; mi vse to spričuje, da Kristusova nevesta na zemlji pogrebščino obhaja za svojim nebeskim ženinom, in z nevesto v visoki pesmi vsa žalostna po njem vprašuje: „Ali ste ga vidili, ki ga ljubi moja duša?“ Na ta čez vse žalostni dan, ki jih katoliška cerkev skozi leto obhaja, kdo bi se prederznil, povzdigniti svojo besedo, in po vrednosti oznanovati tega dneva prebritki spomin? Gotovo, noben človeški, celó angelski jezik bi se temu poslu ne podvergel, če bi ga ne morala dolžnost njegovega poklica. Dasiravno pa tudi mene dolžnost poklica k temu sili, vendar ne vem, s kakošnimi besedami bi govoril k vašim sercom, da bi le nekoliko okusili iz morja tiste žalosti, v kateri je tonila duša Kristusova v začetku svojega terpljenja na Oljski gori, dokler ga je dokončala na hribu mertvaških glav. O ko bi vam mogel vsaj enega tistih krajev pokazati, ki so posvečeni z njegovo kervjo, da bi vam rekel: Poglejte! pod temi oljkami mu je tekel kervavi pot; pri tem stebru je bil bičan; to so tiste vrata, kjer ga je divja druhal bričev in vojščakov gnala s križem obloženega na Kalvarijo; tu je padel prvič, tu dru-

gič, tu tretjič pod težo sramotnega lesa, tu je stal Njegov križ, kjer je po dokončanem delu odrešenja izdihnil svojo dušo, zročivši jo v roke svojega nebeškega Očeta. Ta pogled bi vas še le morebiti omečil, da bi enako romarjem teh krajev poljubovali in s solzami močili odrešenja drage spominke. Ali tega vam ne morem storiti. Zato prepustim premišljevanje Kristusovega terpljenja in Njegove smerti veliko več pobožnosti vsakega posebej, zlasti nocojšni ganljivi večer pred Njegovim božjim grobom. Posebno pa želim, da si ne samo danes, ko hodite molit k Njegovemu častitemu grobu, ampak sleherni dan k sercu jemljete nad vse veselo in srečno smert pravičnega, ki po zgledu svojega umirajočega učenika na smertni postelji z dobro vestjo reči zamore: „Dokončano je. — Oče v Tvoje roke zročim svojo dušo“, da se tudi v vas vseh obudé goreče želje po enaki srečni in veseli smerti. Toraj tudi jez danes sklenem svoje postne pridige s kratkim premišljevanjem, kako srečna da je smert pravičnega ter rečem, da je čez vse vesela, ker mu je angel miru in poslanec z nebes, ki ga prepelja iz doline solz na dom nebeškega Očeta. — Začnem v imenu za nas darovanega, velikonočnega Jagneta! —

Razlaga.

Od strahu polne smertne postelje terdovratnega grešnika in njegovega nesrečnega pogina, od česar sem vam zdaj govoril, vas danes peljem v hišo umirajočega, pravičnega kristjana. Naj bo svet sploh še tako spriden, hudoben in zapeljan, vendar je gotovo, da so še sem ter tje blage, izvoljene duše, ki do smertne postelje ohranijo svojo nedolžnost. Iz vseh Izraelovih rodov so zaznamovani z znamenjem živega Boga; še ima Jagnje svoje pervence, ki se niso omadeževali, in Gospod svoje čiste ljubljence, ki ga na zemlji molijo, kakor angeli krog sedeža Njegovega gospostva. Še ima kat. cerkev sv. Alojzijeve, ki odtegnjeni od sveta in njegovega šumečega hrupa, edinijo s prečudno sramožljivostjo svojega življenja enako pokoro, ki so njeni cvet, njeno veselje, njena čast. Še ima sv.

Než, „kterih ženin je Kristus, čigar mati je devica, in kateremu angeli služijo, ki je lepši od solnca in lune“. (Iz njen. življ.) Še ima zale, lepo dišeče cvetlice, zasa-jene na svojem božjem vertu, ki so njena lepota, njeni kras, njena krona. Kaj hočem toraj od vesele zadnje ure takih drugega reči, razun tega, da jih smert, kakor lju-beča mati svoje preserčno dete, zaziblje v milo, sladko spanje, da se prebudé, radostno smehljajoči, v zlati zarji svetega raja? — prebudé v tistem sv. Jeruzalemu, ktere-ga je angel sv. Janezu v zamaknjenji pokazal. Bil je zidan na štiri vogle, z visokim, velikim zidom obdan, in varen pred vsem strahom sovražnikov. Zid je bil uterjen na dvanajstih skalah iz nar žlahniših kamnov od vseh krajev svetá, in je imel dvanajstero vrat iz biserov, in nad vsakimi angela. Hiše tega mesta in ulice so bile iz samega čistega zlata. Mesto ne potrebuje ne solnca, ne lune, in v njem ni noči, ker ga božja svitloba razsvetljuje. Pred božjim in Jagnjetovim sedežem izvira potok vode življenja, čist in svitel, kakor kristal. Ob potoku na obeh straneh, in po ulicah mesta raste drevo življenja, čigar sad vsaki mesec dozori in čigar perje je zoper vsako bolezen. Tam ni več ne joka, ne vpitja, ne solz ne zdihljejev, ne truda in terpljenja; Bog sam obriše vse solze. — In poslušaj, nedolžna duša, kralj tega zalega nebeškega Je-ruzalema te na smertni postelji pride snubit. O ne-izrekljiva, brezumna sreča! o preveseli dan tvoje smerti, ki je dan zaročitve, poroke in ženitovanja z nebeškim ženinom!

Pa — porečete smert nedolžnega je res in je lahko vesela; ali kako redko je število takih! Oh! (zdihuje marsikteri) kje so zlate iskre tistih dni! — nikjer jih ni. Spremenile so se v grozivno, černo noč. Kje je lilija moje nedolžnosti? O nesrečna ura, v kateri sem jo polo-žil v grob, da mi nikoli — nikoli več kalila ne bo! — Ali — zaupaj, ki tako obžaluješ srečo zgubljenega raja! Tudi smert spokornega kristjana je vesela, ker ga reši iz skušnjav in grešnih priložnost, in mu je berv, čez katero gre v deželo miru in zavetja.

Kakošno je pa življenje spokornika, da je srečna njegova smert, naj vam razjasni tale prigodba: Bogat plemenitnik na Francoskem, Peki po imenu, je napravil nekega dne svojim podložnim praznik splošnega ljudskega veselja. Že je dan napočil, in vse je bilo pripravljeno k tej veselici, le plemenitnika ni bilo nikjer najti. Njegovi sovražniki so ga bili namreč po noči zajeli, v nek grad odpeljali, ter vklenjenega vergli v ječo visokega stolpa. Vse je jokalo za dobrim, blagim gospodom, ker so mislili, da so ga tolovaji ubili in ga, ali v vodo vergli, ali pa kje v samoti skrivé zakopali. Napravijo mu toraj pogreb in zložé žalostne pesmi, ki so jih vsi pri tem pogrebu prepevali. Tako mine leto in dan; preteče celih sedem let, da je sleherni mislil, Peki je mertev. Med tim je hud vihar in toča streho tistega grada, kjer je bil Peki zapert, zelo poškodila. Krovce, ki je streho na turnu popravljaj, poje versto za verstjo tiste žalostinke, ki so jo peli pri Pekijevev pogrebu. Kako je moralo pač unemu v ječi pri sercu biti, ko je bil slišal prepevati svojo žalostno smert! Sedem let je minilo, odkar ni vidil belega dneva in nobene besedice ni slišal od svoje žene, od otrok, od dežele in podložnih. Kako milo je zdihóval noč in dan, naj bi mu Bog koga poslal, ki bi ga rešil iz te ječe! Ko sliši tega na strehi prepevati, se mu zdi, kakor bi slišal glasove svojega rešivnega angela. „Ljubi prijatelj! mu reče, nehaj obžalovati smert svojega gospoda. On živi; pa tako, da je njegovo življenje britkejše, kakor smert. Pojdi k mojim podložnim, in povej jim, da že sedem let zdihujem v tej ječi“. — Ko podložni zvedó, da njih gospod še živi, hité z orožjem do tistega gradú, prederó zidovjé, ga rešijo iz ječe in ga oblečejo v svilo in škerlat, ter ga z veselimi živioklici in nadušenim vriskanjem peljajo v svoje mesto, kjer so ga ljubčiki njegovega serca, kakor iz groba in od smerti vstalega, s solzami veselja spet objemali.

Ta prigodba, kristjani! je živa podoba človekova, ki je na ta svet pahnjen v pregnanstvo, kjer ga imajo brezštevilni sovražniki in mnogotere nadloge vklenjenega, da britko zdihuje po uri rešitve, dokler ga smert, kakor rešivni angel, preselí na njegov pravi dom, v srečno Očetovo hišo. Saj že

sv. Avguštin zdihuje: „Kaj se pravi, dolgo živeti, drugega, kakor dolgo terpinčenemu biti“; — in sv. Alfonz Liguorski pravi, da je zdanje življenje vedna vojska s peklom, kjer smo zmiraj v nevarnosti, zgubiti Boga in svojo dušo. Tudi sv. Ambrož terdi, da na svetu zmiraj med nastavami hodimo in zadergami sovražnikov, ki prežé na naše duše. Zato se je sv. Terezija vselej zveselila, kedar je slišala uro biti, da ji je spet nekaj časa tega boja preteklo; in sv. Katarina Sienska je svojim tovaršicam umirajoca rekla: „Veselite se z menoj, ker zapušcam to deželo rev, in se pripravljam na pot v kraj mirú“. „Duša je v človeškem telesu kakor ubog jetnik. Ona stanuje v zidovji, ki ima zdaj zdaj skup zgrometi, pod streho, ki se zmiraj trese, maje in poka, in ki jo bo zdaj zdaj pokrila s svojo podertijo. Kdo bi iz te podertije ne želel? kdo ne želel uiti toliko sovražnikom? Kdo bi s sv. Pavlom ne zdihoval: „O joj mene, ubogega! kdo me bo rešil iz vezí umerljivega telesa?“ Kdo se tedaj ne razveselil, kedar mu smert pomiga rekoč: „Pridi z Libanona, nevesta moja, pojdi iz šotora levov!“ (Cant. 4, 8.)

Kar človeka na zadnjo uro sploh težko stane zapustiti, zamore biti svet, njegovo veselje in njegovi prijatli. — Ali spokorni kristjan, kedar vidi, da mu je zapustiti svet, vé in spozná, da mu je bil le v nesrečo in zapeljivost, ki ga je v veliko zmot zamotal: spozná, da je bil njegov zaprisežen sovražnik, kakor je bil kdaj sovražnik Kristusov; spozná, da mu je cvetlice le od deleč kazal, ali spremenile so se v bo-deče ternje, kakor hitro se jih je pritaknil. Njegova žalost toraj, ki jo občuti, je zveličavna bolečina; solza, ki se mu urtherne iz očesa, je zaslužljiva in spravljiva pred Bogom. Nič drugega ga ne peče, kakor to, da je vse prepozno padla mrena od njegovih oči, in da nazaj ne more vzeti nesrečnih dni svojih pregreh, in ne zbrisati njih britkega spomina iz smertnih bukev. Če želi podaljšanja svojega življenja, si ga želi le zato, da bi dalej v pokori živel. S sv. Avguštinom zdihuje: „Zaveržena naj bo tista tema, po kateri sem v svoji mladosti trapal! Zaveržena tista slepota, ki mi je branila gledati luč nebes! Zaveržena moja nevednost in nespamet, v kateri sem tebe tako malo spoznal, tako malo ljubil! O pre-

ljubeznjivi, prelepi Bog! Vse prepozno sem te spoznal, vse prepozno te ljubiti začel!“

Kar zadene drugo, to je: veselje tega svetá, kteremu slovó dati za vselej se nam zdi britko, je spokorni kristjan prepričan, da ga svet ni imel in mu ga ni mogel dati, kolikoršno je našel v svojem Bogu. Okusil je njegovo grenkobo, in nič več ne želi presladke nebeške mane zamenjati s polnimi lonci Egiptovskega mesa. Spomin na njegov vžitek mu je zopern, kakor pelin, in le s tim se tolaži, da je pred britko martro klečé in s solzami, kakor Marija Magdalena, večkrat odpušcanja prosil, in sklepe poboljšanja ponavljal. On pravi s svetim Franciškóm: „O kako ostudna se mi zdi zemlja (in njeno veselje), kedar nebesa pogledujem — zakaj v primeri z njimi je po besedah sv. Bernarda slehernó veselje žalost, vsaka radost bolečina, vsaka sladkost grenkoba, vsaktera lepota nagjunsnost, in sploh vse težavno, kar razveseliti zamore“.

Zastran prijatlov pa, od kterih ločiti se nam je že žive dni meč v našem sercu, je skesano umirajočemu zadosti v tolažbo ta zavest, da se loči od njih le za malo časa, in spet se bodo vidili in vse preserčnisi ljubili v deželi, kjer ura odhódinje in ločitve več ne bije. Je umirajoči oče, ki ga zakonska ljubezen veže na njegovo poročnico in na otroke, oh! kdo bi rekel, da mu ni grenka ura, kedar svoji zvesti ženi zadnjikrat v roke seže in jo odpušcanja prosi, na sercé ji položiyši skerb za otroke in zročivši jo sv. Ani! Kdo bi rekel, da mu serce britkosti ne trepeče, kedar podelí očetovski blagoslov okoli njegove smertne postelje jokajočim sinovom in heeram, priporočevaje jim za družice zveličanski strah božji, zvesto pokorščino in sramožljivost, in zročevaje jih v varstvo boljšega Očeta v nebesih, v varstvo mile matere Marije! Je umirajoči oče, pobožna, kerščanska mati, kdo bi rekel, da se od žalosti ne terga njeno sercé, ker do živega občuti zapušcanja otrok, kedar ne bo več zanje delala in skerbela njena roka, in ne več nad njimi čulo njeno oko! Kaj ne, britke so te ure, da na svetu britkejših nobenih ne poznamo. Velike so te zgube, kterih večkrat žive dni pogrešamo in objokujemo. Toda pobožno umirajočega kristjana tudi v teh nar grenkejših urah tolaži misel, da je svoje delo,

naloženo mu od nebeškega Očeta, srečno dokončal, vsem svojim bil zgled kerščanskega življenja, varh njih nedolžnosti in viden angel na vseh njihovih potih. Tolaži ga misel, da po njem in zavoljo njega nobeden teh, ki so mu bili zročeni, ne bo pogubljen; tolaži misel, da gre iz ptuje dežele v hišo svojega Očeta, kamor bodo tudi uni kmalo prišli za njim. Z malo besedami: Pobožno ali skesano umirajoči prinese Gospodu trojin dar, dar svojega duha, ker v ponižnosti moli njegove sklepe, dar svoje volje, ker poterpežljivo prenaša svojo bolezen in poslednjič dar svojega življenja, ker gre smerti s serčnostjo naprot. Zato pravi cerkveni pridigar (1, 13.): „Kdor se Gospoda boji, temu se bo na zadnje dobro izšlo, in blagoslovljen bo na dan svoje ločitve“.

Pač takega umirajočega ni treba opominjati, naj se z Bogom spravi. Dosti je, da smertno nevarnost čuti, in njegove lastne, perve prošnje so, poslati po mašnika sv. cerkve. Že, ko ga zagleda, se ga razveseli; njegovo obličje se razjasni, in prejme ga z vsim spoštovanjem, kakor poslanca iz nebes. Ne skerbite toraj za njegovo zadnjo spoved; ona je dober sklep, je krona vseh poprejšnih njegovih obtožb. Zakaj lahko je potolažiti vest, ki ga nima vzroka po nepokojnosti, in lahko je dokončati rajtengo, kjer je že poprej bilo vse vredjeno in tako rekoč poravnano. Ko je samoč s spovednikom, obrača svoje oči zdaj nanj, zdaj na britko martro. Temu se obtožuje svojih slabost, unega na križu prosi zanje odpuščanja; temu se priporoča v pobožni spomin, Zveličarja na križu prosi svetega raja. Kedar mu mašnik podeli zakrament sv. Rešnjega Telesa z besedami: „Sprejmi popotnico telesa našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki naj te varuje hudobnega sovražnika in te pripelja v večno življenje“ — ne bom pravil, s koliko pobožnosto ga prejme. Že pogled na Zveličarja mu pravi: Jez, ki sem zdaj tvoja moč v zadnjem boji, bom čez malo časa tvoje večno veselje; jez, ki sem zdaj tvoja jed, bom v kratkem tvoje zveličanje; jez, ki sem te zdaj prišel k smertni postelji obiskat in se s teboj sklenit, bom ostal tvoje plačilo in tvoj vžitek na večno. Previden še z gnadami sv. poslednjega olja, in tedaj pokrepčan z vsemi zastavami večnega življenja se ne boji nič več

beséd cerkvenega služabnika, kedar mu reče: „Loči se, kerščanska pobožna duša s tega svetá v imenu Očeta, in Sina in sv. Duha! Še danes bodi tvoje prebivališče v kraji miru in tvoje stanovanje v svetem Sionu“. Ves strah zgine spred njegove smertne postelje, ko ga zroča svetnikom, angelom, devici Mariji in mu na jezik poklada besede: „Pridite na pomoč, svetniki božji! pridite naprot, angeli Gospodovi! Sprejmite mojo dušo, in peljite jo pred obličje Narvišega“. Marija, mati milosti, mati usmiljenja, varuj me sovražnika in sprejmi me ob smertni uri! Gospod Jezus Kristus, sprejmi mojo dušo! Oče! v Tvoje roke jo zročim.

Zatisnjene so oči, jezik je omolknil, sapa zastala, merzli in terdi so vsi njegovi udje. Naš brat v Kristusu je srečno zmagal boj življenja, mirno zaspal v Gospodu. Naprot hité njegovi duši, tej zali kraljici, vsi nebeščani s palmovimi vejicami vesele zmage v rokah, ter mu ne-sejo krono večnega plačila. Vesela, kajne, ja čez vse vesela je toraj smert pravičnega!

S k l e p.

Zato rečem k sklepu današnje in vseh svojih postnih pridig: Blagor! tavžentkrat blagor kerščanski duši, ki umerje ali nedolžna, ali vsaj spokorjena, smerti pravičnih! Njena smert je zares po besedah sv. Bernarda nar večí radosti polni velikonočni praznik, ker ta dan obhaja ne le rešenje iz Egiptovske sužnosti v obljubljeno deželo, ampak rešenje iz doline truda, rev, terpežev in zdibljejev v deželo nar slajšega počitka in večnega veselja. O križani Zveličar! v imenu vseh te tedaj prošim za voljo prebritke smerti in tvojih kervavih ran, daj nam verh vseh drugih skazanih gnad v življenju še to, da na smertni postelji zaslišimo tolaživne besede: „Gotovo ti povem, še danes boš z menoj v raji!“ Amen.

Pridiga za velikonočno nedeljo.

(„Jezus je ustal od smerti“. Kratka in imenitna beseda.)

„Ustal je Jezus, ni ga tukaj“. Mark. 16, 6.

V v o d.

Veliki petek proti večeru snemeta Jožef in Nikodem Jezusovo truplo rahlo z groznega križa in ga položita v kamnat grob, v katerem še ni bil pokopan noben človek. Tukaj leži Jezusovo presveto truplo, vse kervavo, vse raztergano in kaže kervave rane na nogah in rokah in strani. Grob je bil zapečaten, kamen pred-nja zavaljen in vojaške straže so hodile pred njim. Neumni ljudje so mislili, da bojo Jezusovi prijatli prišli, njegovo truplo pobasali in Bog vé kam odnesli, potem pa porečejo, da je Jezus ustal od smerti. Oh kako daleč se zmoti človek, ki noče resnice ne viditi ne slišati! Pa kaj se zgodi? Pride jutro tretjega dnu, danica že na nebu migla in oznanuje beli dan — kar se Jezus po nebeško lep in spremenjen prikaže iz groba, zemlja se strese, kamen od groba odvali, vojšaki pa, ki so pred grobom stali, omedlijo strahú in groze. Zdaj priplava angelj božji iz nebes in se vsede v prazni grob. Tako je Jezus ustal od smerti, in ta novica gre kakor blisk po celem mestu Jeruzalemu in po celi deželi. Ta novica: „Jezus je od smerti ustal“ se razlega tudi po naših slovenskih dolinah, vse je židane volje in veselo obhaja sveto veliko noč. Kratke pa lepe so te besede: „Jezus je ustal od smerti“; zatoraj jih hočemo mi danes premišljevati, in jaz rečem:

„Jezus je ustal od smerti“, so besede:

1. vesele za nas, ki grešimo; so
2. sladke za nas, ki terpimo, in so
3. ljube za nas, ki merjemo. Mislim, da bote danes slišali marsikaj imenitnega, zatoraj zvesto poslušajte!

Razlaga.

Še le tretji dan je, kar so šle po celem svetu strašne besede: „Jezus, Sin živega Boga, je umerl, umerl je v strašnih bolečinah na sramotnem križu“; in kdo je tako terdega serca, da bi ne bil ves žalosten in pobit? Danes pa doní po vesoljnem svetu: „Jezus je od smerti ustal“ in vse se veseli in hvali Boga. In prav takó; zakaj besede: „Jezus je od smerti ustal“ so

1. vesele za nas, ki grešimo. Tri pobožne žene so šle na vse zgodaj k grobu in so djale med seboj: „Kdo nam bo odvalil kamen od duri groba“? Pa pridejo blizo groba in vidijo, da je kamen že odvaljen. Tudi mi, ljubi moji, nosimo težek kamen na sercu, ki nas tlači in morí, in velikokrat zdihujemo: Kdo nam bo odvalil kamen od našega serca? In veste, kdo je ta kamen? Ta kamen je greh, in greh je, ki naj bolj tlači in mori naše serce. Prišel je nekdanj gospod imenitnega stanu v neko imenitno mesto. Ves zamišljen je po cesti jezdil, in na obličju si mu mogel brati, da nekaj prav težkega nosi na sercu. Storil je velik greh, in ta mu je ležal kot težek kamen na sercu. Pa zaobljubil se je, naj vse bolečine in martre rajši prestopi, kakor da bi kedaj živi duši razodel svoj storjeni greh. Bogat in visokorojen, prebrisan in učen sem, si misli, si bom že drugače pomagal in si kamen odvalil. Gre toraj barat visoko učene gospode, kako bi si kaj pomagal? Od teh mož je zvedel, da nobeden ni dolžen se spovedati tistih grehov, ktere je popolnoma pozabil. Ves vesel skoči po koncu, in si misli, greh popolnoma pozabiti je kaj lahka reč, in potem mi nikoli več treba ne bo se spovedati ga. Noč in dan hodi po veselica, norí pri raju, pri igranj, pri vinu in vseh dobrih voljnj: — pa vendar greh ga zmirom le bolj teži, in serce le bolj boli. Si zmislí kaj novega: namenil se je na daljne pote, iti v ptuje dežele, čez široko morje v neznane kraje, tako, si je mislil, pustim svojo butaro doma, in jo med tem, da spet domú pridem, popolnoma pozabim. Hodi toraj čez planine in doline, se vozi po morju in se pripelje v daljne, ptuje kraje: — pa greh ga

zmirom le bolj težj in serce le bolj bolj. — Spet kaj drugega si zmisli. Si nakupi bukev vse sorte in za drage denarje, prebira, duhta in se učf cele dni in nočf, — pa vendar greha pozabiti, in kamna odvaliti ne more. Že mu serce upada, kar mu še nekaj na misel pride. Slišal je govoriti od posta, od molitve, od dobrih del, od ojstre pokore, in slišal je praviti, da te reči ranjeno vest ozdravijo, človeško serce greha očistijo in potolažijo. Toraj se posti pri suhem kruhu, počiva na terdih tleh, preskerbivlja vse uboge in siromake, klečf v molitvi dolge ure; — pa vendar greh ga zmirom le bolj težj in serce le bolj boli. Oh borna sirota, revni gospod, ali ti ni pomagati? Kdo ti bo kamen odvalil? Soznani se slednjič z nekim starim mnihom, ta ga napravi, da se grehov spové, in kamen je odvaljen, mirno njegovo serce! Tudi mi smo ubogi grešniki, in tudi mi nosimo včasih težek kamen na sercu, cel svet in vsi ljudje nam ne morejo pomagati, le pri Jezusu je pomoči: Jezus je od smerti ustal in nam grehe odvzel. Za naše grehe je kervav pot potil, je bil bičan in s ternjem kronan, je bil na križ pribit in je prelil svojo sveto kri: „Njegova kri je odpuščanje naših grehov, pa ne samo naših, temuč grehov celega svetá“, „Jezus je jagnje božje, ki greha celega svetá odjemlje“. V ta namen je postavil ssv. zakramente, da deležni postanemo njegovega odrešenja. Zatoraj veselite se, ljube duše, ki ste velikonočno spoved lepo opravile in vredno sprejele presveto rešnje telo: grehov ste se znebile in odvalile težki kamen od svojega serca; le zveste in stanovitne bodite, skerbno varujte se greha, da si kamna vnovič ne naložite! Pa nesrečni in omilovanja vredni ste vi, ki velikonočne spovedi niste, ali je niste prav opravili; iščite si miru in pokoja, kjer se vam poljubi, iščite si pomoči, kjerkoli hočete, greh vas vendar le bolj težj in serce le bolj boli. Pridite k Jezusu, tudi za vas je umerl in postavil ssv. zakramente, le poslužite se jih, spovejte se ponižno in zgrevano vseh svojih grehov, stopite vredno k mizi božji, odpo vedajte se grehu in služite Bogu, in tudi vam bo Jezus grehe odvzel in odvalil kamen od vašega serca. Glejte toraj, da so besede: „Jezus je od smerti ustal“, res vesele za nas, ki grešimo. Pa so tudi

2. sladke besede za nas, ki terpimo. Tri pobožne žene so šle na vse zgodaj k grobu in so djale med seboj: „Kdo nam bo odvalil kamen od duri groba?“ Pa pridejo blizo groba in vidijo, da je kamen že odvaljen. Tudi mi nosimo težek kamen na sercu, ki nas tlači in morí in velikokrat zdihujemo: Kdo nam bo odvalil kamen od našega serca? In veste, kdo je ta kamen? Ta kamen je terpljenje v tej dolini solz. — Jezus je bil pravi, živi Bog, ki je stvaril nebo in zemljo. Pa prišel je na zemljo, prišel je v svoje in ljudje ga niso sprejeli. Jezus je bil nar svetejši, svojim sovražnikom je mogel v medočje reči: Kdo izmed vas me more greha obtožiti? Pa zasramovali in zaničevali, zmirljali in kleli so ga. Jezus je bil nar večí dobrotnik, bolnike je ozdravljjal, grešnike sprejemal, mertve zbujal, vse učil nar lepših resnic in jih klical v božje kraljestvo. Pa sovražili in preganjali, pretepali in kronali, križali in umorili so ga. To je bilo terpljenje, da ga ni; pa Jezus je vse voljno prestal, bil je pokoren do smerti in Bog ga je obilno poplačal. Sv. apostelj Pavl pravi: „Zavolj tega ga je Bog tudi povišal in dal mu ime, katero je nad vse imena, da se v imenu Jezusovem naj priklanjajo vse kolena, v nebesih, na zemlji in pod zemljo“. Jutre bote tudi slišali, kaj je Jezus rekel dvema učencoma, ki sta v Emavz šla: „Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to terpel, in tako v svojo čast šel“? Tako se je terpljenje in smert Jezusu v veselje in čast spremenilo; priča nam je Jezus, ki je od smerti ustal. Ravno taka se tudi nam godi; tudi nam pošilja Bog križev in težav v našo srečo in večno čast. Povedal sem vam, da je star mnih visokega pa nesrečnega gospoda k spovedi pripravil in mu tako kamen od serca odvalil. Pa kako? Več let si je bogati gospod iskal pomoči, pa ni je našel. Zoperni so mu sčasom postali vsi ljudje, zopern mu je bil cel svet, ni več bil vesel nobene rožice in nobene ptičice, nobene pesmi in nobene muzike, ni mu dišalo ne jesti ne piti, ne spati; červ vestí pa ga je grizel, kamen na sercu ga je tlačil. Sirota je čisto obupal in sklenil si vzeti življenje. Ukaže vpreči in se pelje na svojo grajšino, naj stori na sebi grozno hudobijo! Že več ur hodá se je nesrečni mož peljal v bogati kočiji in ni mislil, kakor kako bi se

ukončal. Med tem so se jele izza gor motati černe megle, začne se temniti, sliši se grometi in naenkrat potegne tako močen vihar, da je prah po cesti visoko proti nebu podil. Gospod ves začudjen iz voza pogleda, kar zagleda po cesti peš pot iti starega mniha, ki ves zamišljen v svetih bukvah bere. Gospod se starčka usmili in ukaže mu v voz se vsesti. Kar zabliskne in blizo ceste v neko drevo vdari, konji poskočijo in tudi gospod se ves prestrašen zgene. Duhoven pa se prijazno nasmehlja in pravi: Hvaljen bodi Jezus Kristus; hudo vreme bo skoraj pri kraju! Začudjen ga gospod po strani pogleda, mniha pa besedo povzame in pravi: Kar mene zadeva sem pri hudem vremenu vselej dobre volje. Saj naše celo življenje drugega ni, kakor nepretergana versta hudih ur in hudega vremena; jaz pa pustim vetrovom in nesrečam svojo pot, se podam zaupljivo v previdnost božjo in pričakujem mirno svete nebesa, kjer hudega vremena več ne bo. „Prazne besede“ zamermra gospod in se oberne. Ja zares besede, mniha prijazno odgovori, pa ne prazne, temuč vesele in sladke. Naj se gori nad nami podijo temni oblaki, kakor jim drago, visoko nad njimi se vendar razprostira večno prijazno nebo. Po moji misli so vetrovi, černe megle, blisk in grom ravno to, kar so razni križi, težave, nadloge in britkosti v človeškem življenju; čisto nebo pa se mi zdi to, kar je čista vest v človeškem sercu, srečen, kdor jo ima. — Pa takih bo menda le malo, se je oglasil gospod. Malo? mislite. Prav za prav kar enega ni, vsi smo grešniki in nimamo mirne vesti; pa usmiljeni Jezus je postavil sveto cerkev, in jej izročil ssv. zakramente. O kako mogočna in ljubeznjiva je vendar sv. cerkev! Ako ima kdo kateri madež na svoji duši, ga očisti, ako ima kamen na svojem sercu, mu ga odvzame, ako je zgubil sladki mir svojega serca, mu ga spet daje nazaj. Te besede omečijo gospoda in mniha ga k spovedi pripravi. Glejte, ljubi moji! hudo vreme in strašna nevihta je bila sreča gospodova. On pogleda iz kočije, vidi mniha in ga k sebi pokliče; in on je bil tisti angel, ki mu je kamen od serca odvalil, — Tudi nam Bog kamnov naklada in pošilja terpljenja obilno; pa vse le v našo srečo in zveličanje. Oh koliko jih je,

ki jih bogastvo in posvetno veselje zmoti, da pozabijo Boga in nebesa. Oh koliko jih je, ki svoje zdravje in svojo čast narobe obračajo in žalijo Boga in v pekel spravljajo dušo. Zatoraj jim Bog podá beraško palico, naliža jim obilno britkost in težav, jim pošlje hudo bolezen, in jih potisne iz visoke, imenitne stopinje. Vse to le, da bi jih zmodril in večno zveličal. On skuša tudi nas, ali smo ponižni in vdani v voljo božjo, ali smo verni in pokorni, ali ga ljubimo Očeta, akoravno nas tepe. Tako rastejo naše zaslužbe, in raste tudi naše placilo: „Srečen kdor je skušnjavo premagal; prejel bo krono večnega življenja“. Kakor je Jezus le skoz križ in terpljenje šel v svojo čast, tako gremo tudi mi skoz križe in težave v srečo in zveličanje. Zatoraj so za nas, ki terpimo, res sladke besede: „Jezus je od smerti ustal“. One pa so tudi še

3. ljube besede za nas, ki merjemo. Tri pobožne žene so šle na vse zgodaj k grobu in so djale med seboj: „Kdo nam bo odvalil kamen od duri groba“. Pa pridejo blizo groba in vidijo, da je kamen že odvaljen. Tudi mi, ljubi moji! nosimo težek kamen na sercu, ki nas tlači in mori, in velikokrat zdihujemo: Kdo nam bo odvalil kamen od našega serca? In veste, kdo je ta kamen? Ta kamen je smert, ki ljudi pobira. Žalostne ste stale sestri pri grobu svojega brata Lacarja. Veliko judov je tudi prišlo nju omilovat, prišel je tudi Jezus, Lacar pa je že štiri dni v grobu ležal in že smerdel. Jezus pa povzdigne svoj glas in pravi: „Jaz sem ustajenje in življenje; kdor v mene veruje, bo živel, akoravno umerje“. Potem zakliče: „Lacar pridi vun“, in merlič se oživlja, po koncu poravná, ustane in pride iz groba. Ljudje, ki so to vidili, se grozno čudijo, Jezus pa pravi: „Kaj se čudite? Pride ura, ko bojo vsi, ki spijo po grobih, zaslišali glas Sinu božjega, in pojdejo iz grobov“. Da bode enkrat res ustajenje mertvih, je spričal Jezus danes, ko je ustal od smerti. Žalostne in plašne so stale pobožne žene pri grobu Jezusovem; angel božji jim pa pravi: „Nikar se ne bojte! Jezusa iščete Nacareškega križanega, ustal je, ni ga tukaj! Glejte kraj, kamur so ga bili položili. Povejte njegovim učencem in Petru, da gre pred vami v Galilejo; tam ga bote vidili,

kakor vam je rekel“. Zatoraj pravi lepa pesem: Poglejte, bratje! grob odpert, Jezusa v njem več ni, premagana od nja je smert, zveličar naš živí. Ja, ljubi moji! Jezus nam je zaslužil, da smert za prave kristjane nima več britkosti in strahote. Smert nas ja pelje v hišo Očeta nebeškega, kjer je pripravljenih veliko prebivališč, in kamur je Jezus popred šel nam mesto pripravljat; pelje nas v tisto srečno deželo, kjer nam bo Bog obrisal vse solze in odvezel vse križe, kjer ne bo bolečin in težav, ne bo siromaštva in terpljenja, ne bo več bolezní in smerti; pelje nas v tisto veliko in lepo mesto, kjer najdemo vse svoje ljube, ki so srečno v Gospodu zaspali in šli pred nami v večnost; pelje nas v tisti sv. kraj, kjer bomo pričakovali močni glas trobente angeljske in tudi naše trupla pojdejo iz grobov. Zagernemo v černo zemljo truplo revno, strohljivo in ničemerno, iz groba pa pojde truplo lepo, omlajeno in nestrohljivo, vse po nebeško spremenjeno. Bere se od bogatega gospoda, od kterega sem vam pravil, da je po sv. spovedi zvesto in skerbno greha se varoval, vse dolžnosti svoje lepo spolnoval, oestro pokoro delal, veliko žebrial in rad ubogajme dajal. Brez strahu je smert pričakoval, rad je zapustil ves svoj denar in vse svoje grajšine, mirno zapustil svojo ženo in otročiče, lepo od njih slovó jemal in rekel: V boljši deželi se vidimo spet. Zaspal je kot pravi spokornik v Gospodu, šel je k svojemu Gospodu, in prejel od Gospoda svoje obilno plačilo, in pri Gospodu čaka veselega ustajenja. Glejte! to je smert za prave kristjane. Pa dobro poslušajte: za prave kristjane. Kdor pa od keršanstva nima ničesar, kakor kerst in imé, da včasi še v cerkev pride, še božjo besedo posluša, ja še clo k božji mizi stopi po stari navadi, zraven pa za božje in cerkovne zapovedi malo ali nič ne mara in živi kakor stari ajdje, ali pa še hujski kot stari ajdje, — kristjani! kaj mislite, ali je to pravi kristjan, ali si more srečne smerti pričakovati. Oh bratje in sestre moje! oh ne motimo se! Kakoršno življenje! takošna tudi smert; grešnikova smert je strašna, srečni pa, ki v Gospodu umerjó, njih dela grejo za njimi; kar človek seje, to bo tudi žel! Zatoraj ljubi moji! bodimo pravi kristjani, deržimo se terdno Jezusa Kristusa, deržimo se terdno njegove neveste, svete katoljske

cerkve. Kar nas uči sv. cerkev, to bodi naša vera, terdno vse verujemo; kar nam zapoveduje sv. cerkev, to bodi nam sveta dolžnost, zvesto jo spolnujemo, kar nam prepoveduje sv. cerkev, to bodi nam greh, skerbno se ga varujemo. Kakor je Jezus skoz smert šel v ustajenje in v nebesa; tako tudi mi pojdemo skoz smertne vrata v hišo Očetovo, kjer bo vse novo, vse veselo, kjer najdemo svoje ljube rajne, in kjer bomo pričakovali veselega ustajenja. Zatoraj so za nas, ki merjemo, ljube besede: „Jezus je od smerti ustal“!

S k l e p.

•Poglejte, ljubi moji poslušavci! na sveti altar; tam vidite Jezusa, ki je od smerti ustal. Ali ga poznate? On je tisti gospod, ki nam je kamen greha od serca odvalil; za naše grehe je umerl in ssv. zakramente postavil. On je tisti gospod, ki nam je kamen terpljenja od serca odvalil; tudi On je neskončno terpel in nam obljubil za kratko terpljenje veselje večno. On je tisti gospod, ki nam je kamen smerti od serca odvalil; smert prave kristjane pelje v hišo Očetovo in po smerti pride enkrat slavno ustajenje. Zatoraj nam so besede: Jezus je od smerti ustal, vesele, sladke in ljube besede; in ti, usmiljeni Jezus, si jih nam prinesel; bodi hvaljen vekomaj! Amen.

Pridiga za velikonočni pondeljek.

(„Od mertvih bomo ustali tudi mi.“)

„Gospod je res ustal, in se prikazal Simonu“. Luk. 24.

V v o d.

Kar je v včerajšnjem sv. evangelju angel božji označil brumnim ženam, ravno to tudi jez vam danes označujem: „Poglejte! grob odpert, Jezusa v njem več ni — premagana od njega je smert — Zveličar naš živi“. Z žalostnim sercom so veliki petek Jezusovi prijatli pod sv. križem stali; ojster meč je Marijno serce grozovitno preba-

dal; ljubeznivi Janez je žalosten na križ naslonjen grenke solze prelijal; pobožne žene so na Jezusovem grobu milo zdihovale, in danes vidimo dva učenca, kakor dve zgubljeni ovcici brez svojega pastirja, na poti proti tergu Emavz, si svoje žalostno serce ohladit. Ali kakor za dežem solnce svetlejše posije, tako tudi za vsako pravično žalostjo še veliko lepše veselje pricveti. Marija, preljubesniva mati, je svojega Sina spet objela, dobili so učenci spet svojega Gospoda in učenika in so se z njim 40 dni veselili. — Velikokrat neusmiljena smert tudi naše serce močno rani, nam naše ljube stariše, brate in sestre, prijatle in znance pobere; ona ne vidi gorečih solz, ki se po bledih licih zapuščenih otročičev cedijo; ona ne sliši jokanja revne žene in žalostnih prijatlov, ki na grobu svojega rajnega zdihujejo. Ali ne bodite tako, kakor tisti, ki upanja nimajo, obrišite si solze in bodite potolaženi! Kakor je Jezus spet živ od smerti ustal, razveselil svojo mater, in potolažil svoje prijatle: ravno tako bojo vsi rajni bratje in sestre od prvega človeka v paradizu noter do zadnjega na zemlji, vsi bojo živi od smerti ustali — mi vsi se bomo enkrat spet vidili — in od tega bom govoril v prvem delu, kaj pa nam je storiti, da se bomo vsi veseli vidili — to hočem pokazati — v drugem delu; pripravite se!

Razlaga.

I. Grenko je slišati mertvaškega zvona glas, kateri tako milo očetu, materi ali dobremu prijatlu iz tega svetá zvoní; z pobitim in žalostnim sercom jih na zadnjem potu k pogrebu spremimo in v hladno černo zemljo položimo. Veliko grenkejše bi pa še bilo, misliti: svojega ljubega očeta, svoje dobre matere, svojega dragega prijatla nikoli nikoli več vidil ne bom! Ali še iz groba slišim ljube rajne nazaj klicati: „O ne žalujte, v boljši deželi se vidimo spet!“ In to veselo zaupanje nam daje:

1. Cela natora, katera ravno v tem sv. času iz svojega spanja ustaja. Hvaležni otroci na pokopališče svojih ljubih starišev rožice sadijo, in jih s svojimi solzami polijajo.

Te rožice so jesen obletele, dolgo zimo pod belo odejo trdno spale; — ali serce jih je že zbudilo, že lepo cvetijo in nas s svojim žlahtnim duhom oživljajo. Glejte, ljubi poslušavci! vsaka iz med tih rož nas uči, da se bo tudi truplo, ki spod zelenim hribcom spi, k novemu življenju spet zbudilo. — Tam po polji tudi žito že lepo zeleni; le golo zerno se je v zemljo usjalo; zerno je strohnelo, je umerlo in ravno iz tega zerna je zelje zrastlo. Tako se tudi truplo v zemljo vseje, da bo enkrat veliko lepše spet ustalo, kakor nas sv. Pavl uči: „Strohljivo se truplo vseje, nestrohljivo bode ustalo; slabo se vseje, in ustalo bode močno“. Kamorkoli oči oberremo proti nebu, ker rumeno solnce nam tako prijazno in toplo sije, na zemljo, po kateri se žlahtno dišeč duh pisanih rož prostira, na drevesa, kjer se ptičji rod veseli in Bogu hvalne pesmi prepeva, povsod vidimo veselo ustajenje iz groba zimskega spanja. In vsegamogčeni Stvarnik, kateri iz sognitega zerna visoko drevo prerodi in je zdej veliko milijonov stvari k življenju zbudil: On bo tudi naše mertvo truplo enkrat obudil in prenovil. Kakor ustaja cela natora, bomo ustali tudi mi, kakor nam sam Bog upanje daje:

2. V svetem pismu, v katerem sam Bog, večna resnica z nami govori. — Že v starem testamentu je pobožni Job v svojih velikih nadlogah in težavah se tolažil rekoč: „Jez vem, da moj Odrešenik živi in da bom sodni dan tudi jez iz zemlje ustal, in bom spet s svojo kožo obdan, in v svojem mesu svojega Boga vidil; ravno jez ga bom vidil, in moje oči ga bojo gledale; to upanje v mojem sercu leži“. — Bog je preroku Ecehielu pokazal veliko polje polno mertvaških kosti: „Kaj se ti zdi, Bog preroka popraša, ali še bojo kdej te kosti oživele? Jez ne vem, mu prerok odgovori, to samo ti veš“. „Prerokuj, je Bog Ecehielu ukazal, prerokuj vsem tem subim kostem in reci: Jez hočem sapo v vas pustiti, da bote oživele: jez vam hočem žile dati in pustiti, da vas mesó obraste in koža obdá. Z mojim duhom vas hočem oživiti in peljati v obljubljeno deželo“. — Glejte ljubi kristjani! tako nam Bog že v stari zavezi veselo upanje k novemu življenju daje. Poglejte pa tudi v svete bukve novega testamenta, in našli bote resnične besede sv. Pavla: „Jez imam upanje na

Boga, da bo enkrat ustajenje mrtvih.“ — Jezus je hčer Jairjevo, mladenca v Naimi in svojega prijatla Lazara, ki je že v grobu začel trohneti, z eno samo besedo od smerti obudil. Ljudem, ki so nad tem čudežem okameneli, je rekel: „Ne čudite se! Pride ura, da bojo vsi, ki po grobih spijo, glas Sina božjega zaslišali; in vsi pojdejo iz grobov“.

Ako vam pa božja beseda, katera nikoli ne more goljafati, ni zadosti, povzdignite svoje oči:

3. Na sveti altar, kjer Jezus lepo banderce v rokah derži, v znamenje, da je smert in pekel premagal in nam upanje pridobil, da homo tudi mi od smerti ustali, kakor nas sv. Pavel uči: „Vemo, da tajisti, kateri je Jezusa od smerti zbudil, tudi nas bo zbudil po Jezusu Kristusu, kateri je smerti oblast vzel, nam življenje in neumerljivost pridobil“. Zategadel tudi ljuba mati sv. katoliška cerkev zapoveduje, da mora k tolažbi vseh kristjanov na vsakem britofu v sredi pokopališč znamenje sv. križa stati, na katerem naš Zveličar razpet visi, in besede polne nebeške tolažbe z močnim glasom govori: „Jez sem ustajenje in življenje; kdor v me veruje, bo živel, da bo ravno umerl, in jez ga bom obudil na sodni dan“. Za to tudi brumni kristjani na grobe svojih ljubih rajnih podobe sv. križa zasajajo, na katerem sladko upanje cveti: „Svoje rajne bom spet vidil, jih z veselim sercom spet objel“.

Vse to — cela natora, ki se iz zimskega spanja zbuja, sveto pismo starega in novega testamenta, Jezus, premagavec smerti in pekla — vse to nas ljubi bratje in sestre moje! terdno prepriča, da bomo enkrat vsi od smerti ustali in se spet vidili — naj naše truplo zverina razterga, naj ga morje požre ali zemlja povžije: Bog bo zaklical, in vsako bo dalo svoje nazaj. Vidili se bomo spet — pa kako? žalostni ali veseli, srečni ali nesrečni? Kakor bo naše življenje, taka bo naša smert, in kakor umerjemo, pravični ali krivični, bomo tudi ustali srečni ali nesrečni; bomo se tudi vidili žalostni ali veseli. Zategadel poslušajte: kaj nam je storiti, da se bomo veseli spet vidili, — v drugem delu.

II. Čudno bo gledati, kedar bojo na veliko jutro sodnega dne vsi mrtvi ustali in se skupaj zbrali — kedar bo sv.

križ kakor solnce na nebesu se svetil; po tem bo prišel z veliko častjo Jezus Kristus, sodit žive in mertve. Ravno v tega Jezusa, svojega Zvelicarja in prihodnega sodnika, imamo mi:

1. Živo verovati, ako se hocemo enkrat vsi veselo viditi. V žalostno temo nevednosti in pregrehe je bil ves človeški rod zakopan, vrata nebeške so bile zaperte zavolj greha, ki so ga prvi starši v paradizu storili. Jezus, Sin božji, zapusti zlati tron svojega nebeškega Oceta, pride k nam na revno zemljo in prinese iz sv. nebes luc prave vere, ki nam na poti proti nebesom sveti. O ne najte ljubi moji! te sv. luci Kristusove vere v svojem sercu ugasniti; zakaj Jezus sam pravi: „Nobeden k Ocetu ne pride, razun po meni“. Kdor pa k Ocetu v vecno veselje ne pojde, se bo pogreznil v brezen vecnega ognja in peklenske vrata se bojo za njim na vecno zaperle. Pa Jezusa ni več na svetu, da bi ga gledali, on je vesel v nebesa šel, in sedi na desnici svojega Oceta; kakor pa dober pastir svojih ovcic nikoli ne zapusti, je tudi Jezus nas oskerbel — on je na močno skalo postavil sv. katoljsko cerkev, ktera za nas, kakor dobra mati za svoje otroke skerbi, nas uči, kaj imamo verovati, kaj storiti, da srecno dojdemo na nebeški dom. — Ljubi poslušavci! ako želite svoje rajne, ki jih je vam smert pobrala, spet veselo viditi; o deržite se sv. katoljske cerkve, kakor keršanski otroci se deržijo svoje matere, ona je tajista Noetova barka, ki nas skoz valove posvetnega morja srecno pelje v vesele nebesa. Huda bo za tajiste zanikerne kristjane, kateri sv. katoljsko cerkev kakor nehvaležni otroci žalijo, njene zapovedi smeje lomijo, nauke in prošnje božjih pastirjev malo porajtajo. „Kdor cerkev zanicuje, pravi Jezus, samega Boga zamecuje“. „Vi ste mene pred ljudmi zatajili, jez vas pa pred svojim Ocetom zatajim; jez vas ne poznam, poberite se spred mene!“ tako jim bo odgovoril pravicni sodnik; in kakor je Datana in njegove tovarše zemlja žive požerla, tako bo te nehvaležne kristjane peklenski brezen požerl. — Srečni, stokrat srečni ste pa vi sv. aposteljni, marterniki in marternice, ki ste rajši svojo kri prelili in grenko smert storili, kakor pa Jezusa in njegovo sv. vero zatajili; vaša duša že zdej tam gori vecno veselje vživlja, na sodni dan pa se bo tudi vaše

truplo, katerega so levi tergali, judje in ajdi neusmiljeni morili, svetilo, kakor lepe zvezde na ponočnem nebu miglajo. Srečni ste pa tudi vi ljubi poslušavci moji! ako vam še sveti božja luč prave žive vere v Jezusa Kristusa in njegovo sveto cerkev; naš zveličar ja sam pravi: „Kdor v me veruje, ima večno življenje, on ne bo obsojen, temuč pojde skoz smert v življenje“. — Pa vender sama vera ni še zadosti; mi moramo tudi po svoji sv. veri živeti; „kakor je truplo brez duše mertvo, pravi sv. Jakob, je tudi vera brez del mertva“. Ali človek od pregrešnih staršev rojen, je slab in k hudemu nagnjen: „brez mene nič ne morete storiti“; za to imamo tudi:

2. V Jezusa terdno zaupati. — Kakor valovi na globokem morju se vzdiguje v človeškem sercu hudo nagnjenje; od enega kraja napuh in prevzetnost, od drugega kraja pijanost in zapravljivost; od predej nečistost, od zadej jeza in sovraštvo. Da se v tem nevarnem morju na večno ne potopimo in zvesto hodimo po ozkem in stermem potu, ki v nebesa in k veselemu ustajenji pelje, nam je božja gnada in pomoč potrebna, kakor nas uči sv. apostelj Pavel: „Nikar jez, temuč gnada božja z meno; jez vse zamorem po tajistem, kateri me mogočnega stori“. In to božjo pomoč, katero mi skoz zasluženje Jezusa Kristusa od nebeškega Očeta dobimo, nam iz nebes donaša:

a) serčna ponižna molitev. Sato, ljubi bratje in sestre moje! če nas ravno težave stiskajo, skušnjave v greh vabijo, hudobijni zapeljivci nas ob večno veselje djati si prizadevajo; o ne obupajmo! Jezus je ja vsegamogočen; povzdignimo svoje roke, z rokami pa tudi serce proti nebesom, in on bo nam dodelil svojo pomoč, da bomo vse sovražnike premagali: „Molitev, pravi sv. Avguštín, je nebeški ključ, ki nam nebesa odpre, molitev pravičnega gre k nebesom, in božje usmiljenje pride iz nebes“. — Ako smo pa tako nesrečni bili, da smo Jezusa iz svojega serca izgnali, božjo gnado zgubili; o zaupajmo vender v neizrečeno milost Jezusa Kristusa, ki je:

b) sv. zakramente postavil, iz katerih se gnada božja v naše serce cedí, v katerih nam upanje veselega ustajenja spet cveti. Glejte, kako ljubeznjivo sv. kat. cerkev za svoje ovčice skerbi! ona zapoveduje, naj vsak kristjan svoje grehe

obžaluje, ravno v tem sv. času vse rane svojega serca spovedniku odkrije, in Jezusa v sv. zakramentu vredno prejme. Blagor vam, ljubi kristjani! ki ste po volji svoje matere k mizi božji stopili, lepo pripravljene, z svojim Zveličarjem veliko noč obhajali; vi ne živite več sami, temuč ljubi Jezus z vami živi, zakaj: „Kdor zavživa moje meso in pije mojo kri, pravi Jezus, ta ima večno življenje, on ostane v meni in jez v njem, in jez ga bom obudil sodni dan“. — Vi pa zastarani grešniki, ki samo zavolj navade v spovednico stopite, ali pa še to v nemar pustite; tresite se, grozno bo vaše ustajenje, vi bote zaslišali strašne besede: „Poberite se prekleti v večni ogenj!“ O, da bi nobeden izmed nas teh strašnih besed ne zaslišal; za to hočemo na Jezusovo močno gnado terdno zaupati, ga večkrat ponižno za njo prositi in ga večkrat vredno prejemati; hočemo pa tudi:

3. Jezusa goreče ljubiti. Katerega koli bi jez izmed vas baral: Povej mi, ali ti ljubiš Jezusa Kristusa? vsak bi mi odgovoril: Kako bi jez mogel tako nehvaležen biti, da bi ne ljubil svojega Odrešenika, ki je k mojemu zveličanju grenko smert na križu storil! Ali Jezus pravi: „Kdor moje zapovedi derži, ta je, ki mene ljubi“. Za to, ljubi poslušavci! ako hočete resnično Jezusa ljubiti in tako enkrat veseli od smerti ustati, bodi vašta sveta skerb, dolžnosti svojega stanú zvesto dopolnovati. Vi ljubi otroci! ki še imate svoje starše, o ljubite jih, bodite jim pokorni; oče si ja velikokrat závolj vas kruha pritergajo, mati cele noči prebedijo. Tako bote enkrat, kedar se bote žalostni na njih grobu vekali, veselo upanje imeli: Svojega očeta, svojo mater, ki zdaj sladko v zemlji spijo, bom spet vidil, in se z njimi na večno veselil. Pošteni starši! ne pozabite tudi vi svojih dolžnost! Vaši otroci še lepo, kakor rože na polji, cvetó na božjem vertu; o varite skerbno, da jih slana zapeljivcov ne osmodí! Tako bojo vam na sodni dan pred ljudmi celega sveta večno hvalo peli, da ste jih hudega varovali in nedolžne Bogu nazaj pripeljali. Vi zakonski! pomislite večkrat na sveto oblubo! katero ste pred božjim altarjem Bogu in vsem ljudem storili, naj vas ravno neusmiljena smert loči, tam gori nad zvezdami se bote spet našli! Vi bogatinci! ki v židi hodite in vsega

dovolj imate, pogledjte, koliko je revežev, ki oblačla in jesti nimajo in vas za božji dar prosijo; o ne pozabite jih, oni vam bojo od božje milosti sprosili veselo ustajenje na veliki sodni dan. Vi pa borni siromaki, ki težko beraško palico nosite — in vi bolniki, ki na grenki bolni postelji zdihujete: nosite voljno svoj križ za Jezusom, in srečno bote prišli v deželo, kjer ni več žalosti, ni več težave, ni nobene bolečine!

Ljubimo mi vsi goreče svojega zveličarja Jezusa Kristusa: spolnujmo iz ljubezni do njega zvesto svoje dolžnosti; za res! sladko bomo v tihem grobu počivali, in veselo enkrat ustali!

S k l e p.

Ljubi bratje in sestre moje! stopite pred cerkvene duri in pogledjte grobov veliko število; vse je tiho, vse v pokoju prebiva, le sami červi imajo svoje veselje in gostovanje. Ali trobenta bo zapela in poklicala skupej vse ljudi od vseh krajev svetá: „Na bucanje trobente: ustanite mertvi! bojo ustali vsi iz grobov“, uči sv. pismo. Iz enega pokopališča bomo vidili ustati starše s svojimi otroki, vsi so po nebeško spremenjeni, nobenega ne manjka; zakaj starši so otroke lepo učili, in jih mlado serce k dobremu nagibali. Slišali pa bomo tudi otroke strašno preklinjati svoje starše, da so jim svojo voljo dajali, da so se potepali, grešiti učili in svojo dušo na večno pogubili. Tam iz unega groba bo kakor lilija pricvetela brumna deklica, ki je svojo angeljsko čistost zvesto obvarovala, ki ni poslušala goljufnih obljub nesramnih zapeljivcov. Tam pa bomo zagledali nesramno nečistnico, ki bo preklinjala vse svoje ude, s katerimi je nesramno grešila; upila bo na svojega zapeljivca: Povej mi zdaj, ali je nečistost greh ali ni, kakor si govoril, da si me v greh zapeljal, da si mi vkradel nedolžnost, Boga in nebesa! In da vse kratko povem: Veselje bo tedaj za pravične, strah pa za grešnike! — Za to usmiljeni Jezus prosim te, daj meni in vsem mojim poslušavcom veliko gnado, na sodni dan pri izvoljenih stati! Jezus v te živo verujem, na te terdno zaupam, tebe goreče ljubim — tebi jez živim in umerjem — tvoj sem živ in mertev! — Amen.

Pridiga za 1. nedeljo po veliki noči.

(Od velike cene Kristusovega mirú; gov. M. T.)

„Mir vam bodi“ Jan. 20, 21.

V v o d.

Sladka in prijetna je beseda: „Mir“. Komaj jo sliši razpenjeno valovje morja, se že v tihoti poleže; viharji potihnejo s svojim bučanjem, oblaki so razkropljeni, in višnjevi nebez se nam znovič prijazno smeji. Komaj sliši to besedo od nevidne moči v svojih tečajih stresovana zemlja, kar mine potres, in spet se suče pokojno v svojem od Stvarnika ji pokazanem tiru. Glasí se: „Mir!“ in od bojev trudni vojščak vtakne meč v nožnico, ter si obriše pot na čelu; služabnik na cesarskem dvoru povzdigne iz zamišljenja svojo glavo, si otrese skerb iz nje, in na mesto poprejšnega strahu je z veseljem napolnjeno njegovo serce. Glasí se: „Mir!“ — vse orožje spí in prepira grom praznuje; po mestih, terjih in vaséh se razlega veselja vrisk, in njemu v čast doné zahvaljne pesmi. Kar je solnca dobrotna luč, da tamo prežene, in kar je pohlevna rosa za polje, da vele zelišča poživí, to je mir človeški družbi. Zato Jezus sam svojim aposteljnom, kolikorkrat se jim je bil po svojem ustajenji prikazal, ni nič drugega voščil, kakor mirú. Vedel je sicer dobro za vse njih reve in potrebe, pa jim ni voščil ne minljivega bogastva, ne obilnosti; vedel je za njih preganjanje in smert, pa jim vender ni želel ne mogočnosti, ne oblasti, ne gospostva. Ljubi mir mu je bil nad vse. In res nas skušnja uči, naj streže sleherni želji našega serca polovica svetá, revni smo in ubogi, če ne vživamo miru; temu nasprot pa naj nam križ za križem na glavo letí, smo pri vsem tem srečni imenovati, če se, kakor kronani psalmopevec, v miru serca in z zaupanjem oziramo proti goram Gospodovim, od kodar nam dohaja gotova pomoč. Da bi vas od te resnice prepričal, vam bom z božjo pomočjo ob kratkem pokazal veliko ceno Kristusovega míru. To pa bomo spoznali, če premišljamo:

1. da je mir dar nebeški, kateri nas že na tem svetu nar srečniše stori, tako, da

2. tisti, ki tega mirú nima, nima nič pri vsem svojem bogastvu. — Poslušajte.

Razlaga.

Po navadi svét tiste srečne šteje in blagor daje, ki vsega, denarjev in premoženja, zdravja, dobre volje in prijatlov obilno imajo. Ali v očéh modrega kristjana so vse te dobrote veliko več nastave in mreže satana, v ktere zadergne serca nespa-metnih; so gladke pota, ki peljajo od Boga proti večnemu pogubljenju. Med pravimi dobrotami sveta je nar veči in drajši zaklad ljubljene mirú; zakaj mir je, ki nam ga je Kristus sam z nebes prinesel, ter ga ovčicam svoje izvoljene čede zapustil, da bi že na tem svetu srečno in zadovoljno živeli.

1. Že od vekomaj je bilo namenjeno v božjih neizvedljivih sklepih, da se ima Edinorojeni Očeta učlovečiti, v naše odrešenje priti na svet, podobo hlapca nase vzeti, in nam v vsem, razun greha, enak postati. Ko se približa polnost tistih časov, si je izvolil v svoje rojstvo leta, ko je nar veči mir kraljeval med vsemi narodi zemlje. Zato ga prerok že več stoletij poprej imenuje „poglarvarja mirú“. Ta čas si je pa Kristus po besedah častitljivega Bedata zvolil za svoje rojstvo, da je precej pri prihodu na svet pokazal, da je kralj mirú, in nič bolj ne ljubi, kakor mir. Komaj tedaj ta rajski cvet deviške lilije Marije zagleda luč svetá, se že razlega po Betlehemski razsvitljeni planjavi od trume angelskih verst slovesna pesem: „Slava Bogu v višavah in mir ljudem na zemlji, prave volje!“ (Luk. 2, 14.) Poznejše, ko sam med ljudstvo stopi, ter zbranim in ukaželjnim množicam delí svoje zveličanske nauke, mu je mir čez vse pri sercu. Iz njegovih ust se glasi na gori: „Blagor mirnim, ker otroci božji bodo imenovani!“ in svojim apostelnom pravi: „Svoj mir vam zapustim, svoj mir vam dam, ne kakor ga svet dá, ga jez vam dam“. (Jan. 14, 27.) Če je bolnega ozdravel, ali grešniku grehe odpustil, je večidel vsakega od

sebe spustil z besedami: „Pojdi v miru!“ Tudi svojim učencom je dal povelje, da naj, kolikorkrat v katero hišo stopijo, v njej prebivajoče pozdravljajo z besedami: „Mir bodi tej hiši!“ (Mat. 10, 12.) Še v tisti poslednji molitvi, ki jo je bil opravil k svojemu nébeškemu Očetu za svoje učence, in vse, ki bodo vanj verovali, preden je šel izpraznit kelih prebritkega terpljenja, govori od mirú in edinosti. „Oče! sveti Oče! je djal, prosim te, varuj jih hudega, da bodo eno, kakor sva midva le eno!“

Tako je tedaj mir prvi in zadnji dar, ki nam ga je voščil Zveličar svetá. Podučeni z besedo in spodbujevani z zgledom svojega učenika so tudi aposteljni vernim vseh krajev mirú voščili, in jim ga vselej goreče priporočevali. Kjer so sv. evangeli oznanovali, je bil njih prvi nagovor: „Mir vam bodi!“ — ali kedar so liste pisali na kerščanske občine, je bilo ali z začetka, ali proti koncu pozdravljenje pristavljeno: „Milost in mir vam bodi od Boga, Očeta našega in Gospoda Jezusa Kristusa!“ — Zato še zdaj po tej šegi škofje in mašniki pri svojih opravilih in pri delitvi sv. zakramentov vernim mirú voščijo. Tako reče mašnik novokerščenemu otroku po kerstu: „Pojdi v miru, in Gospod naj bo s tebo!“ S takim pozdravljenjem poslovi škof firmanca, ko mu pravi: „Mir bodi s tebo!“ Če pride mašnik v hišo k bolniku, mu podeliti zakramente za umirajoče, reče pri prihodu: „Mir bodi tej hiši!“ in služabnik odgovori: „In vsem, ki v njej prebivajo.“ Ko je bolnika s sv. oljem pomazilil, mu dá še enkrat poljubiti britko martro, in mu še enkrat reče: „Mir bodi s tebo!“ Še svojim ranjcem v Gospodu spijočim bratom in sestram v Kristusu ne vemo lepšega voščila dati, kakor je kratki zdihljaj: „Bog jim daj večni mir in pokoj; nebeška luč naj jim sveti, naj počivajo v miru!“ Ravno to jim vošči mašnik pri altari, kedar konec černe sv. maše reče: „Naj počivajo v miru!“ — Iz tega vidite, koliko je bilo Kristusu in aposteljnemu in koliko je še dan danas katoliški cerkvi pri sercu, da v nas in med nami mir, edinost in ljubezen vladajo. To pa ni čuda, ker nas mir že na tem svetu nar bolj srečne in zadovoljne stori, kolikor od sreče in zadovoljnosti v tej deželi joka in pregnanstva govoriti zamoremo. Mir je namreč po besedah sv.

Avguština pokoj duše, priprostost serca in zveza ljubezni. On razdera sovraštva, ustavlja vojske, tolaži jezo, spravlja razdvojene in nasprotne, in je prijeten vsem, ker se ne ve povzdigovati in napihovati. Po njem zdihuje sv. Gregori Naciancenski: „O prijazni mir! pred vsemi umerljivimi te želim; poljubim te in objamem, kedar si vpricho, in te kličem s solzami nazaj, kedar te ni“. — Kar je sol pri jedilih, to je mir pri vžitku posvetnih dobrot. Kakor so brez soli nar boljše jedila zoperne in brez okusa, tako zdravje, sreča, bogastvo, ali karkoli si bodi, človeka nič ne razveseljujejo, če mora vse to v razpertji sam seboj, ali v vednem prepiru z drugim uživati. Ne diši mu ne jed, ne pijača, ne sladek počitek; še v molitvi je ne najde tolažbe. Zato zdihuje marsikteri: O koliko bi dal, ko bi le mir pri hiši vžival! Kako srečen in zadovoljen pa je človek, v čigar sercu mir Gospodov prebiva, se lahko zgledujemo nad pobožno, kerščansko družino. Dasi-ravno ni pri njih posebnega bogastva, vendar si tudi uboštva ne očitajo. Oče skerbé za potrebni živež in obleko, mati se ukvarjajo z gospodinstvom, in otroci jim ubogljivo pomagajo pri vseh opravilih. Kakor pa skerb za časno, tako tudi skerb za Boga pri njih ni pozabljena. Če jih kakošna stiska zadene, jim serčnost ne vpade, temuč tolažijo drug drugega, da jim bo že Bog gotovo kako pomagal in preložil. V takem zupanji na Boga, ki pomoč pošilja v pravem času, jim križi niso težavni. Če se primeri, da kdo umerje, jih tolaži misel, da so z ranjcem v miru, v lepi zastopnosti in ljubezni med seboj živeli. Tako se spomnijo otroci še v poznih letih na svoje ranjce stariše, ko so njih kosti že zdavnaj prah in pepel, in si s solzami v očeh voščijo nazaj tistih srečnih, veselih dni, ki so jih v miru vživali v očetovski hiši. Vsi se veselé, kmalo v večnosti se sniti, kjer se bodo med številom božjih otrok napajali v preobilni sladkosti Gospodovega miru.

2. Kakor srečna pa je družina, katerih zveza je mir in edinost, naj bo tudi ubožna, tako nesrečna je, kjer tega ljubelega prijatla iz serc preženejo in od hiše prepodé. Da, tisti, sem rekel, kteremu miru manjka, nima nič pri vsem svojem bogastu. Poglejmo, kako se godí pri takih zakonskih, v čigar stanovanji se je vgnjezdila zalega nemiru, naj tudi za voljo

časnega niso v nar manjši zadergi. Komaj zjutraj oči odpreta, se ž njima vred še staro sovraštvo zbudí. Namesto jutranje molitve je klevet in prepír, očítanje, zmerjanje in rotenje. Čez dan si ne dasta dobre besede; mož ravna po svoji glavi, žena po svoji termi, da si le bolj kljubujeta od jutra do večera. Kedar sta skup, želita, da bi ju ločili hribi in doline, in če sta vsak sebi, se že bojita tistega trenutka, ko bota spet skup prišla. Nasledek tega nepokoja pa je nezvestoba v zakonu, mož raznaša po kerčmah, zapravlja, igra in pijančuje, si ondi išče prijatlov in dobre volje, da bi v vinu vtopil notranjo jezo in skerb in zadušil červa, ki ga grize od jutra do mraka, od mraka do dne. Vprašaj take, kaj jim je pregnalo poprejšnjo srečo, in jih pripravilo na beraško palico, in zvedel boš, da je mir zginil iz njunih serc, zbežal od njune hiše in z mirom vred jima je še nekdanja sreča dala slovó. O koliko boljši je tedaj kosček suhega kruha v miru, kakor cesarska miza v prepíru! — Da tisti, ki mirú nima, nima nič pri vsi svoji časti in svojem bogastvu, pojdemo pogledat v Perzijo na kraljevi dvor Asuerov. Ali poznate ondi tistega mogočnega gospoda, ki se mu v zlatu in škerlatu vklanja vse ljudstvo Suzanske dežele, ki smé iti do kralja, kedar se mu poljubi, in je njegova desna roka? To je prvi kraljevi služabnik, Aman, na čigar miglje se po vsem kraljestvu zgodi njegova volja. Kdo bi mu te sreče ne zavidil? Pa vender zdihuje: „Akoravno imam vse, pa vender mislim, da nimam nič“. (Est. 5, 3.) Zakaj pa s tolikim bogastvom in s toliko častjo ni zadovoljen? Zato ker le večá in večá čistilakomnost njegovo serce nepokojno dela in mu jemlje tisti dar, ki vé osladiti vse grenkosti in polajšati vse butare življenja. Nemir vestí ga sili zdihovati: „Akoravno imam vse, vender mislim, da nimam nič“.

Da se od tega še bolj prepričamo, pojdemo iz Perzije v Palestino v Salamonovo poslopje. Kakor je bil kralj Salomon nar modrejši, tako je bil gotovo tudi nar srečniši pod solncom. Da vam z malo besedami velikost njegove časne sreče dopovem, je zadosti, če opomnim, česar sam pravi, da si ni nobene stvarice odrekél, ktere bi človeških serc ktero poželeli zamoglo. Da ne bom govoril od

velikosti njegovega kraljestva, od nezmernih zakladov in zagrebov njegovega bogastva, od njegovih gostarij, od imenitnosti njegovih služabnikov in od števila teh, ki so zmiraj pripravljeni stali v postrežbo na desni in na levi, kako bi se že temu čudili, viditi visokost njegovih poslopij, njih velicansko zidanje in tega zidanja nemerjeni prostor, ki je na videz imelo podobo celega mesta. Kolika lepota po lopah, kolik kras po vežah, po stopnicah, po mostovžih! kolika umetnost se je kazala pri toliko tavžent stebrih in obokih! Kamor se je oko ozerlo, je bilo zlata, srebra in dragih kamnov na milijone potratenega. In njegove verte, s kolikim začudenjem jih je oko ogledovalo! Kakošen zal spregled v daljavo in širjavo po deželi! kakošen spremen v gredicah, koliko cvetlic, lepih potov sem ter tje, košatih senc in srebernocistih potokov, ki so se v jezera stekali! V tem stanovanji mora gotovo biti sreče dom, mora biti veselja raj. O srečni Salomon, ki imaš vsega v obilnosti, cesar poželi tvoje sercé! — Ali je pa res tako srečen in zadovoljen, kakor se nam zdi? — Kje pa je? Ali se morebiti s prijatli in tovarši raduje pri sladkosnednostih? ali se z njimi sprehaja, smeja in poje po svojih vertih? ali se kratkocasi po prijetnih sprehajališčih? hodi okoli jezerov, ali po hladnih sencnatih logih? ali sprejema priklanjanja svojih podložnih? O ne! — zapert je v tihi, samotni stanici. Deleč proč od vsega tega, kar bi njegove počutke razveseljevalo, joka, zdihuje in se ne dá potolažiti v svoji žalosti. Pri vsi tej obilnosti mu nekaj manjka, in to je: mir serca, ki bi ga rajši imel, kakor vse druge prijetnosti in zložnosti življenja. Zato pravi: „Nobene stvarice, ki so je pozelele moje oči, jim je nisem odrekel; pa v vsem sem vidil nečimernost in težavo duha“. (Eccl. 11.) Vidite, v sredi raja vender le za raj ne vé tisti, ki ga je mir serca zapustil; do nebes povzdignjen misli, da je do tal ponizán, in v morji vseh posvetnih dobrot plava, pa jih, kakor bolni jedí, vživati ne more; — on nima nič pri vsem svojem bogastvu. Koliko bolj srečen je David v sredi vsega preganjanja, ki mu ga Savel, ali poznejše njegov brezbožni sin Alsalon

prizadeneta, ker je napolnjena njegova duša z nebeško tolažbo, da pravi: „Po obilnosti mojih serčnih bolečin so Tvoje tolažbe, (o Gospod!) razveseljevale mojo dušo“. (Ps. 93.) Veliko bolj srečen je Job, akoravno ves v nagnusnih turih na gnoji leži, ker vender le z mirnim sercom časti Gospodovo ime. Veliko bolj srečni so mladenči v razbeljeni peči, ker pojejo hvaljeno pesem svojemu Bogu. Veliko bolj srečen, dasiravno v ječi in v železji, je sv. Pavel, ker reči zamore: „Napolnjen sem s tolažbo in s preobilnim veseljem v sredi vseh svojih britkost“. (II. Kor. 4, 7.)

Da bomo še mi ta predragi dar Gospodovega mirú vživali, varujmo se greha, ki ne le našo vest razdraži, ampak tudi Bóga razžali, da nam svojo tolažbo, svoj mir odvzame. Živimo v lepi zastopnosti, edinosti in ljubezni! Poterpimo vse krivice in prenašajmo vse križe, ki nam jih bližnji, toda ne brez božje volje naklada! Oduščajmo, da nam bo odpuščeno, in se spolnijo nad nami besede Kristusove: „Blagor mirnim, ker otroci božji bodo imenovani!“ Amen.

XII. Pridiga.

(*Maria mater creatoris — eximiam ejus dignitatem edicit; in cordibus nostris autem laetitiam, confidentiam et erubescientiam excitet.*)

„Mati našega stvarnika, za nas Boga prosi!“ 11. v. Lav. lit.

V v o d.

Radi mi katoljški kristjani pravimo: „Bog Oče, ki me je stvaril, Bog Sin, ki me je odrešil, Bog sv. Duh, ki me je posvetil“. Ali je toraj prav, da imenujemo Marijo mater našega Stvarnika? Saj je le rodila Sina božjega, ki nas je odrešil. — Pri stvarjenju, pri odrešenju in pri posvečevanju, imajo vse tri božje persone, to da vsaka po svojem, opraviti. Bog Oče si je od vekomaj izmislil in sklenil svét stvariti; Bog Sin je misel nebeškega Očeta izpeljal in svét stvaril; Bog sv. Duh je pa vse v lep red pripravil, in dela, da tudi svét še zanaprej obstoji. Da je pa res Sin božji svét stvaril, nas uči sv. pismo; sv. Janez pravi: „Po Besedi je vse stor-

jeno, in brez nje ni nič storjenega ... in svét je po njem storjen“. Tudi sv. apostel Pavl govori od Jezusa in pravi: „Ti Gospod si v začetku zemljo uterdil, in nebesa so delo tvojih rok“. S svojim nebeškim Očetom in s sv. Duhom je toraj tudi Jezus Sin božji stvaril svét, nebó in zemljo. Sin božji je pravi Bog od vekomaj; pa ta Sin božji, je hotel človeško natoro na se vzeti in človek postati, tako da je bil Bog in človek vkup v eni peršoni. Kolikorkrat pravimo: „Jezus“ ali „Kristus“, si moramo toraj misliti eno peršono, ktera ima božjo in človeško natoro, ktera je pravi Bog in pravi človek, to je: „Bog in Sin je v Marijnem telesu človeško natoro in mesó na-se vzel, ali človek postal; toraj ga je že kot Bogačloveka pod svojim sercom nosila in potem tudi rodila kot Bogačloveka. Potem toraj tudi po pravici recemo: Marija je rodila Boga, in je božja porodnica. Jezus Kristus, kterege je Marija rodila, je pa kot od vekomaj Sin božji vse stvaril; potem tudi prav žebramo: „Marija, mati našega Stvarnika, za nas Boga prosil“. In ravno to verstico Lavretanskih litanij hočemo premissljevati, in pravim:

„Resnica: Marija je mati našega stvarnika, je resnica, ki nas povzdiguje, nas razveseljuje, pa tudi osramotuje“. V tvojo čast govorim o sv. Marija; mati našega Odrešenika bodi češčena!

R a z l a g a.

Gotovo ste že vsi vidili podobo Marije, matere našega Stvarnika. Marija ima majhno dete Kristusa v naročji; Kristus pa z dvema perstoma zemljensko kroglo derží. To pomenja, da je Kristus stvarnik svetá, Marija toraj mati njegova, tudi mati našega stvarnika. In ta resnica

1. nas povzdiguje. Znano je, da čast in nečast, poštenje in sramota od staršev na otroke, pa tudi od otrok na starše sprehaja. Sv. pismo pravi: „Človekova čast pride iz častí njegovega očeta, in sinova sramota je oče brez častí“. In zopet: „Krona starčkov so nauki, in očetje so čast svojih otrok“. Na vse to pa pravi sv. Janez Krizostom: „Še bolj pravično je, da se starši zavolj tebe, kot da bi se ti zavolj staršev hvalil“. Obernimo zdaj te besede na Marijo in vidili

bomo, kako visoko jo že sam ta priimik postavi: Mati tistega, ki je rekel: „Bodi in bilo je vse!“ Mati tistega, ki je kralj in gospod nebes in zemlje. Oh Marija, mati našega stvarnika, kako velika je tvoja čast in slava! Zatoraj sveti cerkveni učeniki ne najdejo besed, da bi Marijno čast in veličastvo spodobno povzdigovali. Tako postavim, pravi sv. Peter Krizolog: „Devica, iz tebe bo spocet tvoj stvarnik, iz tebe izhaja tvoj zacetnik, v tvojem cvetju je tvoj rodnik, v tvojem mesu je tvoj Bog!“ In sv. Peter Damijan poln spoštovanja do toliko pocastene device pravi: „O čudno rodovitno devištvo presvete device, ki je po novem in nezaslišanem čudežu Neskoncnega spocela, Vecnega rodila, od vekomaj Rojenega porodila“. Učeni Origen pa zdihuje: „O velika in neizrekljiva skrivnost, ona in ravno tista devica, ona tudi mati Gospoda, ona tudi porodnica, ona njegova dekla, njegova stvar, ona, ki ga je rodila“. Tako visoko povzdignjena je Marija, mati našega stvarnika. In ravno ta toliko povzdignjena Marija je tudi ena Adamovih in Evinih hcer, je našega rodu, naše zlahte, ja še več: ravno ta Marija je tudi naša mati, in njen božji sin Jezus Kristus, je naš brat. Na sv. krizu, ko je Jezus Janezu rekel: „Lej tvoja mati“, je postala Marija naša mati in Jezus, nje sin, je naš brat, pri sv. kerstu smo postali njegovi bratje in dedici nebeškega kraljestva. Glejte, priserčni moji! kako visoko zlahto imamo! Jezus, stvarnik celega svetá je naš brat, — Marija, mati tega stvarnika, je naša mati! Kakoršna mati, takošni otroci, čast in slava matere se sprehaja na njene otroke. Otrokom mogočnega kralja, ki ima vsega dovolj, pa tudi otrokom bornega beraca, ki si kruha prosi, je Marija mati. Zatoraj, ti sin, ti hci zlahnih in bogatih staršev, ne povzdiguje se nad otroke nizkih in ubogih staršev; tudi ti imajo, kakor ti, visoko povzdignjeno mater v nebesih, Marijo, mater našega stvarnika! — Žalostno in gerdo je, ko se otroci visokega rodú razujzdano in nespodobno obnašajo. Še žalostnejše in gerše pa je, ko se mi, ki imamo vsi tako visoko mater v nebesih, obnašamo razujzdano in nespodobno. In greh je tista gerdoba in hudoba, ki se za nas ne spodobi, našo čast in poštenje ognjusi. Pomisli toraj, o grešnik! svojo

visokost in imenitnost: Marija, mati stvarnikova, je tudi tvoja mati; pomisli, kako globoko padeš, v kako lužo se pogrezneš, kolikorkrat grešiš! Ti pa ljubi moj kristjan, ki se zvesto greha varuješ in pobožno živiš, morebiti da so tvoja mati prava reva, morebiti da že v grobu trohnijo, oh ne bodi žalosten in pobit: Tam v nebesih prebiva tvoja visoko povzdignjena mati Marija, njen otrok si tudi ti, in tvoja čast je velika, pa slavno tvoje ime! Resnica toraj; Marija, mati našega stvarnika, je tudi naša mati; nas vse visoko povzdiguje; ona nas pa

2. tudi razveseljuje. Sitni prilizovavci so Kanuta, kralja angleškega in danskega večkrat imenovali „gospoda dežel in morja“. Kralj pa je bil ponižen, zatoraj se mu to preveč dozdeva. Naj bi te prilizuni na sramoto postavil, se vsede na breg morja prav blizo vode in reče: „Morje, ki stojiš pod mojo oblastjo, ukažem ti, da te meje, katero ti postavim, ne prestopiš, da se mi približaš in me ne omočiš“. Ali morje tega gospodarja ne pozna, se grozi in peni, divjá in svoje valove proti Kanutu zaganja, da ga vsega premoči. Zdaj se kralj do svojih dvornikov oberne, rekoč: „Poglejte, kako piškova je oblast vseh kraljev in kako nespodobno me kličete gospoda morja“; morje me ne posluša, in z vsem svojim zaukazovanjem še ene kapljice vode ne morem od sebe zaverniti“. Potem gre od morja v cerkev, si pred križem sname krono z glave, jo Kristusu na s ternjem kronano glavo postavi in reče: „Ah, Ti premaguješ morje, ki divjá in pomiriš valove, ki se vzdigujejo“. Pač res, le Sina Marijnega so za svojega gospodarja spoznale vse stvari na nebu in na zemlji! Spozna ga nadangel Gabriel, ki ga pri Mariji imenuje Sina Narvišega, spoznajo ga angeli, ki pri njegovem rojstvu okoli hleva prepevljajo, spoznajo ga angeli, ki mu v puščavi pristopijo in strežejo. Spozna ga podnebje: zvezda oznanuje Njegovo rojstvo modrim na jutrovem, solnce, luna in zvezde se v černo zavijejo in ne dajo luči, ko vidijo svojega oblastnika terpeti in umirati. Spozna ga zemlja in vse, kar je na zemlji: Voda se v vino spremeni, kruhi naraščajo, viharji vtihnijo, morje potihne, ribe v Petrovo mrežo deró, bolezn

bolnike popuščajo, merliči ustajajo, skale pokajo, zemlja se trese, cela natura žaluje. Spozna ga clo pekel sam: hudici ga po imeni kličejo, ga ubogajo in bolnike zapuščajo! Vse, vse v nebesih, na zemlji in pod zemljo spozna Jezusa za svojega gospoda in oblastnika. Njemu samemu toraj, cigar mati je Marija, se po pravici reče: „Ti sam si svet, ti sam si Gospod, ti sam si nar viši, v primeri do tvoje oblasti je oblast vseh drugih kraljev le ničemerna“. In tega stvarnika nebes in zemlje, tega gospoda vseh gospodov, mati je Marija; ali mar to nas, njene otroke, ne razveseljuje? Povejte nam, keršanski otroci, katerim je dal Bog prav bogato, prav dobro, prav modro in skerbno mater, povejte nam, ali svoje velike sreče niste veseli? Bodi si pa mati še tako bogata in mogočna, tudi še tako skerbna in modra, še bogatejša in mogočnejša, še modrejša in skerbnejša je mati stvarnika celega svetá, je Marija. Sv. Antoni ja pravi: „Marijne prošnje so, bi rekel, ukazi za Jezusa; zakaj kakor jej je bil Jezus na zemlji pokoren in podložen, tako je tudi zdaj v nebesih“. In sv. Brigita je vidila prikazen, v kateri je Jezus Mariji rekel: „Tirjaj od mene, kar hočeš, tvoja prošnja ne bode zastonj; ti mi na zemlji nisi ničesar odrekla, zdaj ti jaz tudi v nebesih ničesar ne odrečem“. Oh veselimo se toraj, da je Marija, mati stvarnika in gospodarja celega sveta, tudi naša mati; zdaj vemo, kje nam je vselej pomoči v vseh dušnih in telesnih potrebah. Le radi zdihujemo k devici Mariji, kakor nas uči sv. kat. cerkev: „Pod tvojo pomoč pribežimo, o sveta božja porodnica; k tebi zdihujemo zapuščeni otroci Evini, ne zaverzi naših prošinj . . . tvojemu Sinu nas izroci in priporoči!“ Zdi se mi, da vidim Marijo, kako svoje milostljive oči k Jezusu obrača, ga milo pogleduje; zdi se mi, da vidim Marijo, kako svoje roke, na katerih je Jezusa nosila, lepo sklepa in proti Jezusu vzdiguje; zdi se mi, da vidim Marijo, kako na svojo materno serce, pod katerim je Jezus počival, in ktereга je zavolj Jezusa oster meč prebadal, kako na to materno serce kaže. Bog uslišuje prošnje svojih angelov in svetnikov v nebesih, ja clo prošnje pravičnih oblake predirajo, — kaj mislite, ali mar Jezus, stvarnik celega svetá, prošinj svoje matere uslišal ne bo?! Jaz ne odgovorim, le to poterdim:

Resnica: da je Marija mati našega stvarnika, nas razveseljuje; nas pa

3. slednjič tudi osramotuje. To je žalostno, pa vendarle resnica. Jezus Kristus, kterega mati je Marija, je stvaril cel svet in kar je na njem. In vsaka stvar, bodi si velika ali majhena, visoka ali nizka, spoznavlja ga za svojega stvarnika, dosega svoj cilj in konec, in služi njemu v čast in slavo. Stvarniku v čast in slavo rumeno solnčice vsako jutro ustaja, ogreja in oživlja vse stvari, stvarniku v čast in slavo blede luna izzagor priplava, svitle zvezde na nebu migljajo, in nam razsvetljujejo temno, nevarno noč. Stvarniku v čast in slavo ptičice veselo po drevju prepevljajo, rožice po travnikih zelené in cvetó, in ribice po vodi plavajo. Stvarniku v čast in slavo grom zemljo pretresa, blisk iz oblakov šviga in vihar hudo razaja. Stvarniku v čast in slavo mogočni lev v puščavi rujove, se pa tudi červček v prahu giblje in komarček pod milim nebom igra: Vse dosega svoj cilj in konec, kterega mu je vsemogočni in neskončno modri stvarnik odkazal, in hvali pa poveljuje stvarnika svojega. Kako pa je zdaj s teboj, o človek! ti krona in slava celega stvarjenja? Zakaj pa je tebe stvaril stvarnik tvoj, ali dosegaš svoj cilj in konec? Oh sramota! velika sramota mora nas politi: Veliko jih je, ki še ne vejo, zakaj da jih je stvarnik stvaril. Nekteri mislijo, da jih je Bog stvaril, naj bi nekaj časa tukaj na zemlji živeli, si nekaj dnarja nagrabili, nekaj časti si pridobili, nekaj pohištvev postavili, nekaj veselja vživali, potem pa se ulegli v temni grob in ondi počivali od svojega truda. Ali jih ni v resnici, ki tako mislijo, ali vsaj ki tako živijo, kakor bi nobene večnosti ne pričakovali? Oh Marija, mati našega stvarnika, povej in pokaži nam, zakaj nas je Bog stvaril! Ti si svojega Boga spoznala kot svojega Gospoda: „Dekla Gospodova sem, naj se mi zgodi po tvoji besedi!“ Ti si Bogu lepo in ponižno služila, rada v goreči molitvi ž njim se pogovarjala, v tempeljnu rada pri njem prebivala, in sveto voljo njegovo natanjko spolnovala. Si svojega serca nisi vezala na svet in posvetne reči in veselice, rada si se ozirala proti pravi naši domovini v nebesih, kjer nas čaka veselje neizrek-

ljivo in neskončno. To nas Marija uči in kaže, za to smo stvarjeni; pa sram nas mora biti, da smo svojega cilja in konca pozabili! Že mali katekizem nam pravi: „Bog je človeka stvaril, da bi ga spoznal, ga častil, ga ljubil, ga molil, mu služil in se večno zvelical“. Pa koliko jih je, ki so vse to pozabili! Je kristjanov, ki v svoji prevzetnosti Boga nočejo spoznati za svojega gospoda in prihodnjega sodnika: „Vol pozna svojega gospodarja, moje ljudstvo pa mene ne pozna“; je kristjanov, ki ne ljubijo ne Boga, ne božjih reči, temuč le svet in kar je posvetnega: svet pa preide in vse, kar je na svetu; je kristjanov, ki iščejo le tega, kar je dolej na zemlji, na nebesa in njegovo veselje se pa malokedaj zmislijo: „Iščite, kar je zgoraj, ne kar je zdolej; išcite nãrpopred nebeškega kraljestva in njegove pravice, vse drugo vam bo pa priverženo“. Oh lejte, lejte, kaj počenja človek; on naj perva naj imenitnejša stvar božja, on clo pozabi, zakaj ga je Jezus stvaril, ki ga je Marija rodila. Sv. Bernard, sin bogatih in žlahnih staršev, je zapustil svet in vse posvetno, pa se podal v nek samostan. Tukaj v samostanu se je večkrat popraševal: Bernard, zakaj si sem prišel? Le da bi jedel in spal? Tako je delal bogatin v evangelju, pa njegova duša je bila v pekel pokopana. Le da bi se košatil, veselil in svetil na svetu? Tako je počenjal Salomon, pa naslednje je vendarle spoznal, da je vse ničemurno. Le da bi gospodoval in ukazoval na svetu? Aleksander Veliki je pod svojo oblast spravil skoraj ves tedaj znani svet, pa umerl je še le 33 let star, in čigavo je bilo, kar je zapustil. Le da bi grabil in spravljaj posvetno blago in zlato? Pa Judež je komaj nekaj desetic imel, in že jih je bil sit, jih je od sebe vergel in se obesil. In Jezus sam pripoveduje od nekega človeka, ki je spravljaj, da ni vedel več kam, zidal je, kakor bi živel večne čase; Bog mu pa je rekel: „Norec, še to noč bo tvoja duša od tebe vzeta, in čigavo bo, kar si nagrabil“? Poprašujmo se večkrat, zakaj nas je Bog stvaril, da nas ne bo treba sram biti, ko v lavretanskih litanijah žebramo: „Marija, mati našega Stvarnika, za nas Boga prosi“.

S k l e p.

Marija, mati našega stvarnika, je tako visoko povzdignjena: to nas visoko povzdiguje. O le nikoli ne zabimo svoje visoke stopinje, in greha se varujmo, da globoko ne pademo! Marija, mati našega stvarnika, je tako bogata in mogočna; pod njeno varstvo in pomoč se hočemo zatekati v vseh naših potrebah. Marija, mati našega stvarnika, naj nas opominja, da nas je Bog stvaril za nebesa in njegovo večno veselje. Marija, mati našega Odrešenika, pa tudi naša visoka, naša mogočna mati, prosi Boga za nas! Amen.

XIII. Pridiga.

(Quibus ex rationibus mater Salvatoris, et quid nobis exinde deducendum.)

„Marija, mati našega Odrešenika, za nas Boga prosi!“ 12. v. Lav. lit.

V v o d.

Egiptovski Jožef je, kakor vam je znano, egiptovsko deželo rešil od lakote in smerti. On je celih sedem let, ki so bile čudno rodovitne, žito kupoval in nabiral po celi deželi. On je napravil velike žitnice in jih napolnil z žitom. Pride sedem hudih let, ljudje pa so kupovali žita, so jedli in se nasitovali in niso kakor drugod lakote merli. Jožef je bil toraj odrešenik egipčanov. Zategadel je kralj Farao Rahelo, Jožefovo mater, imenoval mater odrešenika. — Močni Samson je sovražnike izraeljskega ljudstva zmagal in tako svoje ljudstvo rešil iz oblasti sovražnih filistejcev. Zatoraj se tudi njegova mati imenuje mati izraelove hiše. Pa kaj je vsa lakota in telesna smert, kaj so vsi pozemljenski sovražniki, — človeški rod je umiral dušne lakote, žugala mu je večna smert, in sam peklenški sovražnik ga je v oblasti imel. Kdo nas bo rešil dušne lakote, večne smerti in peklenškega sovražnika? Kdo je naš odrešenik? Od tega odrešenika je že prerokoval Izaija prerok rekoč: „Glej! devica bo spočela, in sina rodila, in mu bo dano ime: Emanuel — Bog z nami“. Tega odre-

šenika je tudi oznanoval angel Gabriel rekoč: „Poglej! spočela boš in sina rodila, in njega ime boš Jezus imenovala; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo od njih grehov“. Kdo pa je tista devica, od ktere je Izaija prerokoval, in kateri je Gabriel te vesele besede oznanoval? Nobena druga ni, kakor Marija, od ktere je bil rojen Jezus, ki je imenovan Kristus! Ona je od sv. Duha in je rodila Jezusa, ki nas je vse rešil dušne lakote, večne smerti in peklenške sužnosti. Zatoraj jo tudi naša sv. katoljska cerkev imenuje „mater našega odrešenika“. Ta priimek device Marije hočemo danes premišljevati in pokazal vam bom:

1. kaj besede „Mati našega Odrešenika“ pomenjajo in

2. kaj nas te besede učijo? Marija mati našega odrešenika, bodi češčena in pomagaj mi, da danes božjo besedo oznanujem tebi v čast, poslušavcom pa v zveličanje!

Razlaga.

Prijetnega kraja se vselej radi spominjamo. Kedar slišimo stariše ali druge resnicoljubne ljudi praviti od dežele ali kraja, kjer so nekaj prebivali in se jim je prav dobro godilo, kjer so imeli vsega obilno, trudov in skerbi pa le malo ali clo nič, kjer so vživljali zlatega miru in se radovali v lepi zastopnosti in prijaznosti; kdo bi ne želel zvedeti in doseči tistega presrečnega kraja? Nar starejše in narsvetejše bukve, ktere so pisane po vodenju in vdajanju sv. Duha, t. j. sv. pismo, nam pripovedujejo od nekega presrečnega kraja, kjer so prebivali prvi stariši, vživljali nedopovedljivega veselja in sreče, živeli v prijaznosti božji. Alj nevošljiva kača jih zapelje, napuh jih zmoti, nepokorščina jih pahne iz veselega raja; kdo bi se ne solzil po zgubljenem raju? Pa pogledjmo na roko milosti božje in razvedrile se nam bodo zopet solzene oči, oveselile se zopet otožne, žalostne serca! Iz pervega raja je nas pahnila pravičnost božja, neskončna milost božja je ustvarila in nam odperla drugi raj — Marijo mater našega Odrešenika. Pervotni raj so kinčale mnogoverstne zeliša in v sredi raja je stalo prelepo drevo, bilo je drevo življenja, toda njegovega sadu okusiti je Bog prepovedal prvim stari-

šem; — drugi raj je Marijno prečisto serce, nasajeno in ograjeno z nar žlahtnejšimi čednostmi, iz kterega je izrastlo nar imenitnejše drevo življenja — sam Jezus Kristus, Odrešenik svetá. Od Marije govori sv. Duh, rekoč: „Rodila bo Sinú; imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo od njih grehov“. (Mat. I. 21.) Zatorej častimo in klicemo „Marijo, mater našega Odrešenika“. Kako ali s čim je Marija pripomagala k našemu odrešenju, da jo klicemo mater našega Odrešenika?“

a) Lepo je živela, da je vredna bila, Odrešenika roditi. Po posebni gnadi božji je bila Marija brez madeža spočeta; to nebeško čistost je tako skerbno varovala, da je vse žive dni ni oskrnila z nar manjšim grehom. Od nje spričuje sv. Duh: „Vsa si lepa, moja prijateljica, in madeža ni nad teboj“. Od Marijnih čednost sicer sv. Evangelisti molčijo, toliko več jo častijo besede angeljskega pozdravljenja: „Češčena si Marija, gnade polna!“ Ne mislim naštevati Marijnih čednost, zadosti so vam znane, ljubi poslušavci! poslušajmo raji, kako jo poveljujejo svetniki in učeni! Sv. Tomaž učí: „Svetnikov se je vsaki le v eni ali drugi čednosti odlikoval, Marija presveta devica je bila popolna v vseh“. Sv. Ambrozi govori: „Marijno življenje je izgled, ki vsem zadostuje, naj vam ostane pred očmi, kakor lepa podoba, devištvo in življenje Marijno, iz kterega se nam sveti izgled vseh čednost“. Ali bi govoril od njene ponižnosti? ali bi omenil njene ljubezni? ali bi oznanoval njeno vero in hvalil njeno pokorščino? ali bi povzdigoval njeno čistost ali občudoval njeno poterpežljivost? O zares lepo je živela, da je bila vredna, nam Odrešenika roditi!

Kako bomo mi odrešenci častili mater našega Odrešenika zavoljo njenih čednost? Nasledujmo jo, posnemajmo njene čednosti! V pripovestih Salomona kralja beremo sledeče besede modrosti božje, po kterih nas Marija opominja: „Zdaj tedaj, otroci! poslušajte me, blagor jim, kteri ohranijo moje pota. Poslušajte nauk in bodite modri in nikar ga zametujte. Blagor človeku, kteri me posluša — Kdor mene najde, bo našel življenje in prijel zveličanje od Gospoda“ Kdor ljubi, je ljubljeni osebi ali že podoben, ali si prizadeva, ji se vpo-

dobiti. Zatoraj uči sv. Jeronim: „Ako Marijo v resnici ljubite, morate jo tudi nasledovati. Lepo je živela in po njenih visokih čednostih je bila vredna, da nam je Odrešenika rodila, mi pa smo njeni otroci, in bomo vredni sini in hčere tolikanj slavne matere, kedar jo bomo nasledovali v čednostih“. Ubo-gajmo sv. Tomaža Kempčana, ki nas opominja: „Hočete se vpodobiti po Marijnem izgledu, nasledujte jo po svojih močih v živi veri, neomejeni pokorščini, radovoljnem ponižanju, bedljivi zvestobi, čistem mišljenju in velikodušni ljubezni“.

Marija je pripomagala k našemu odrešenju, ker je.

b) po Odrešeniku zdihovala. Od roda do roda so verni Izraelci zdihovali po obljubljenem Odrešeniku in v gorečih molitvah ga sprosevali. Zdihovala je tudi Marija po Mesiju, ker je ljubila Boga in božjo čast, ker je ljubila svoj narod in ves človeški rod in hrepenela po njegovem odrešenju. V tihih nočeh je pošiljala svoje vroče zdih-ljeje in molitve do Očeta nebeškega; molila je, kakor jo je učil veliki prerok Izaija (45, 64.): „Rosite nebesa in oblaki naj deže pravičnega, zemlja naj se odpre in rodi Zveličarja“. Ko so želje in prošnje iz te nedolžne in pre-svete duše pred sedež božji prišle, milost božja kar nič več ne odlaša, spolniti obljubo in poslati Njega, ki bo kači glavo sterl in po čigar presvetem imenu bo človeštvu zveličanje došlo. V svetih željah je gorelo serce Marijno kot oltar ali žertvenik, na kateri se ima položiti jagnje božje. Bilo je to serce podobno tihemu skrivnemu vertiču, v katerem so cvetele nar žlahtnejše čednosti, ponižnost, de-višтво in pobožna zbranost v molitvi in ktereга ni oskru-nila prederzna roka; v njem bode kmalo pognalo drevo življenja, Jezus Kristus — mladika iz Jesejeve korenine. Kot Kerubi pred svetim rajem, je bil Jožef postavljen za varha prečiste Device.

Ljube duše keršanske! kakošne želje so v naših ser-cih? Ali zdihujemo toliko in tako goreče po Jezusu in njegovem zveličanju, kot očaki in nad vsemi Marija? Vi-dimo, da med nami vera in ž njo čednosti pešajo, da se pregreha in razujzdanost ošabno obnaša; tudi nam bi bilo treba, zdihovati in prositi s starimi očaki: „Rosite nebesa

in oblaki naj dežé pravičnega; naj se odpre zemlja in naj rodi Zveličarja“. Oh morebiti še potrebe rešenja iz sedajnega pohujšanja ne spoznamo! morebiti je Jezus zadnji v našem sercu! Ali je tudi tvoje serce, ljubi kristjan! kakor je bilo serce Marijno, lep, ograjen vertič? oh morebiti je le podoben vinogradu, ktereга plot je podert in raztergan in terte izrite in poteptane od divjih zverí hudih strast. Ali je tvoje serce podobno zapečatenemu studentu, kteri daje čisto, bistro vodico? Posvetne veselice so ga zmotile, da je v njem le luža in blato!

Pripomagala je Marija k našemu odrešenju, ker je c) dovolila, biti mati našega Odrešenika. Eden nar viših angelov, Gabriel po imeni, je bil izvoljen, oznaniti Mariji njeni visoki poklic.

Nebesa se odpró, arhangel Gabriel iz nebeških višav v revno mestice Galilejsko Nacaret hiti; nosi prečudno novico, da je usmiljenje božje sklenilo, zaželjenega Odrešenika človeškemu rodu poslati; v nizko hišico stopi in bliža se ubogi devici, ktera je edina vredna, roditi Odrešenika svetá. Zaročena je možu, kteremu je ime Jožef in devici je ime „Marija“. Bliža se ji in jo pozdravi: „Češčena, milosti polna; Gospod je s teboj, žegnana si med ženami! ko je pa ona to slišala, se je prestrašila nad njegovim govorjenjem, in je mislila, kakošno bi bilo to pozdravljenje. In angelj ji je rekel: Ne boj se, Marija! ker milost si našla pri Bogu. Glej! spočela boš v svojem telesu in rodila sinú, in imenuj njegovo ime Jezus. Marija pa je rekla angelju: kako se bo to zgodilo, ker moža ne poznam? In angel je ji odgovoril: Sveti Duh bo prišel v té, in moč Narvišega te bo obsenčila — Marija pa je rekla: Glej dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi“. Hvaljena in češčena bodi vekomaj, o Marija, devica prečista, da si izrekla te pomenljive besedice, na ktere so že tako dolgo čakali očaki in pravični starega zakona, da si dovolila v visoki ali težavni poklic, biti mati našega Odrešenika. Po teh prečudnih, premogočnih besedah se je zgodil čudež drugega stvarjenja — večna Beseda je meso postala. Ljube duše keršanske! mnogokrat

se tudi nam bliža angel Gospodov, naš angel varh; terka na vratih našega serca in prosi, naj bi mu odperli. Milo nas prosi in opominja, da bi ali Jezusa tudi v naših dušah se roditi. Poslušajmo vdajanje, opominovanje angela varha, pustimo posvetne veselice in posvetni hrup, podajmo se v samoto resnega in tibega premišljevanja — in spočeli bomo Jezusa tudi v naših sercih.

Marija je pripomogla k našemu odrešenju, ker je d) Jezusa večkrat darovala. Ko so bili dopolnjeni dnevi očiščevanja Marije po Mojzesovi postavi, so Jezusa prinesli v Jeruzalem, da so ga postavili pred Gospoda, (kakor je pisano v postavi Gospodovi: Vse pervorojeno možkega spola bodi posvečeno Gospodu,) in da so dar opravili, kakor je rečeno v postavi Gospodovi, dve gerlici ali dva mlada goloba. Le daruj, le sveta devica svoje ljubo dete, prinesi Gospodu posvečeni sad tvojega telesa. Le daruj ta presveti, Bogu dopadljivi dar v naše odrešenje. Všeč bo Očetu nebeškemu ta dar, ker on sam od njega govori: „Ta je moj ljubljeni sin, nad katerem imam dopadenje“. Popolnoma daruje Marija Jezusa svojega ljubega sina, popolnoma ga daja v dar za naše odkupljenje. To prvo darovanje v tempeljnu Jeruzalemskem se sicer ne zdi pretežko; zakaj le postavila ga je pred Gospoda in odkupila z navadnim darom dveh gerlic ali dveh mladih golobov. Čaka jo že težje, še britkejše darovanje, kedar ji bodo ljubega Jezusa na križ pribili in bo ona pod križem stojé, gledala in čutila vse Njegove bolečine. Ali tudi Jezusa na križi v nar groznejših bolečinah daruje tako voljno, kakor svoje ljubo dete v tempeljnu Jeruzalemskem. Kolikokrat je Jezusovo terpljenje in smert na tihem darovala Očetu nebeškemu za naše odrešenje!

Premislimo ta dar Marijni! Marija daruje, kar ji je bilo nar ljubše pod solncom, daruje svojega ljubega Sina; in kar je njeno serce nar britkejši zadelo, položi na altar Bogu prijeten dar! Kaj bomo, kaj hočemo mi Bogu darovati? Ljubi stariši! darujte Bogu svoje otroke! skerbno jih izredite, da bojo v svojem življenju božjo čast povelicevali. Oče! znabiti ima tvoj sin nagnenje do duhovskega stanu, pripomagaj mu, da ta stan doseže: ne prisiluj ga, pa ga ne odvracuj!

Nar ljubše je Marija darovala; darujmo tudi mi, kar je nam nar ljubšega. Vse, kar imamo dobrega in slabega na sebi, položimo na altar; dobro v zahvalni dar, da ga Bog blagoslovi; hudo v klavni dar, da zgorí v obujeni ljubezni božji. Darujmo samega Jezusa, kolikorkrat se vam daruje v naših cerkvah po duhovnih rokah.

Še po enem potu zasluži Marija, da jo imenujemo mater Odrešenika, e) ker nam s svojo prošnjo mnogokrat odrešenje sprosi, po duhovnem Odrešeniku rodi. Kolikokrat se zgodi, da zdaj ta, zdaj uni v dušno ali telesno zadrego pride, v kateri potrebuje odrešenje ali odrešenika. Kmalo se zoper človeka vzdignejo močne skušnjave, duh omaguje, moč do dobrega slabí, greh je pred durmi. Ali verni kristjan se zaupljivo na Marijo zanaša in ona mu sprosi odrešenja, po duhovnem odrešeniku rodi. Kmalo se človek pod oblastjo greha, pod oblastjo peklenko znajde: strah in obupanje mu grozita; nad seboj vidi pravico božjo, v sebi čuti červa nepokojne vesti, pred seboj zija požrešni brezen večne pogube; ali dokler mu ni odvzet dar vere in zaupanja v Marijo, se z otročjim zaupanjem k nji oberne in ona mu sprosi dar pokore, in po pokori odrešenje iz oblasti greha in pekla, in mu postane po duhovnem mati Odrešenika. Kmalo se žalost in huda skerb serca polastite, kmalo se obrekovavci lotijo našega poštenja, kmalo nesreče posestvo zmanjšujejo, z revšino žugajo. Kmalo preganjanje življenje greni, kmalo bolezní zdravje odnesejo. To zdaj nad nami drugokrat nad drugimi čutimo: mi sebi in bližnjim, ki so naši znanci, prijatli, želimo odrešenja in Odrešenika; ako se z vernim sercom k Mariji oberremo, najdemo pomoč, odrešenje in Odrešenika; o koliko milijonov je to že pred nami skusilo in spoznalo! Včasí pa zadenejo preganjanja vesoljno cerkev; viharji zaganjajo Petrov čolnic, valovi ga pokrivajo in božja pomoč je viditi, kakor bi zaspala. Ali verni kristjani se s svojimi posamesnimi molitvami do Marije obernejo in kedar ona svoje prošnje k našim molitvam pridene, zopet milost božja vihar in morje vtolazi in cerkev je obvarovana, revščina stisk je oteta. Torej ne imenujemo Marijo le zato mater našega Odrešenika, ker je mati Njega, ki nas je s svojim terpljenjem in smertjo odrešil,

temuč ker tudi sedaj še v svojem nebeškem poveličanju ne odjenja za našo duhovno in telesno srečo pred sedežem božjim prositi. Preljubi bratje in sestre v Jezusu! hudi, hudi so časi za nas, za naše cesarstvo, za našo vero in cerkev. Očitni in skrivni sovražniki nas zalezujejo, zmerjajo, legajo, natolcujejo, cerkvi ropajo premoženje, sejejo nevero in krivo-vero, delajo homatije, razpertije, podšuntajo punte, podžigajo vojske. Cerkev terpi, narodi terpijo in mi moramo terpeti. Oh obrnimo se vsak dan k Mariji materi našega Odrešenika in prav goreče in stanovitno prosimo jo za rešenje iz teh nadlog. Pa tudi sami pripomagajmo, kolikor premoremo, da se ljuba zastopnost, pravica, resnica in ljubezen poverne med ljudi.

S k l e p.

Vekomaj bodi tebi o Marija! hvala in slava, da si toliko pripomagala k našemu odrešenju: lepo si živela, da si bila vredna, Odrešenika nam roditi; po njem si zdihovala; dovolila, biti mati Odrešenika; večkrat si ga darovala; po Tvoji prošnji nam še zdaj pogostoma rešenje doide; po pravici in z veseljem te imenujemo in klicemo z nar častnejšim imenom: „Mati našega Odrešenika“ Ko je angelj pastirjem oznanil, da se je rodil Zveličar svetá, so k hleviču prihiteli in ne samo božje dete, ampak tudi njegovo mater počastili, kar je tudi zaslužila, ker je Marija Kristusu dala orožje, s katerim je usmertil smert, premagal pekel in rešil človeštvo. Ktero orožje? Žlahtno telo Jezusovo, v katerem je za nas terpel. Oh kako bi mi Marijo vredno častili, kako ji dostojno se zahvaljevali za tolikanj ljubezni do nas, da je toliko pripomagala k našemu odrešenju? Nobene druge zahvale ne tirja, kot da ljubimo Jezusa, našega Odrešenika in da ljubimo naše odrešenje. Nar grenkejša britkost zadene njeno serce, kedar vidi, da njenega sina žalimo z grehi in se sadu Jezusove prelite kervi, to je, odrešenja nočemo vdeležiti. Oh varujmo se greha, hranimo skerbno po Jezusu zadobljeno milost odrešenja, in v dušnih in telesnih potrebah smemo zaupljivo k Mariji zdihovati: Marija, mati našega Odrešenika, za nas Boga prosi, in ona se nam bo še zdaj skazala kakor mater našega Odrešenika. Amen.

XIV. Pridiga.

(Maria Virgo prudentissima, quia in illa perfectissima prudentia ethica, oeconomica et politica.)

„Marija devica premodra, za nas Boga prosi!“ Lavr. lit. 13. v.

V v o d.

Sveto pismo starega zakona našteva več mož in žen, ktere sv. Duh s častnim imenom „modre“ imenuje. Hvali se Abrahamova modrost, ker se je z živo in detinsko vero vsakemu povelju Božjemu podvergel in vselej stanovitno na večno resnico Božjo se zanašal. Hvali se Jobova modrost, ki je v svojem znotranjem in zunajnem terpljenju le Božje Ime posvečeval in v svojih prevelikih težavah ni se pritoževal zoper Božje naklepe. Slavno znana je Jožefova modrost, ker je v dobrih in rodovitnih letinah žitnice založil za slabe nerodovitne letine in je otel Egipčane in prebivavce sosednih dežel, da lakote niso poginili. Široko in daleč je slovela Salomonova modrost, da je clo kraljica iz Sabe prišla poslušat in občudovat njegovo modrost. Lep spominek Salomonove modrosti so njegove pripovedi ali modri izreki. Od Nabalove žene Abigajl sveto pismo pripoveda, da ni bila samo zala, ampak tudi modra ali razumna, ker je vedela Davidovo jezo vkrotiti in veliko nesrečo od svoje hiše odverniti. In Jezus hvali petero modrih devic, ktere so priskerbele olja v svoje lampice (svetilnice). Al modrejši, kot Abraham, Job, Jožef in Salomon, modrejši kot Abigajl in petero modrih devic je bila Marija, ktero sv. cerkev imenuje in kliče: „Devica premodra“. Kolikor je solnce svitlejše memo drugih zvezd, da pred njegovim izhodom vse obledijo in otemnijo, toliko preseže Marijna modrost vse in vsako modrost Evinih otrok. Njena modrost je prava bliščeča luč, ki nam razsvetljuje pot v nebesa; ona je prava kerščanska modrost. Od „kerščanske modrosti“ hočem v čest „Devic premodre“ govoriti in vam povedati:

v čem obstoji keršanska modrost? in
kako si jo moremo zadobiti?

„Srečen je, kdor je našel modrost; vrednejša je, kot zlato, srebro in biseri.“ Prip. 3. 13. O Marija, Devica premodra! kaži nam pote do prave modrosti!

Razlaga.

Ko Salomon po svojem očetu Davidu pride na kraljevi prestol Izraelski, prosi Boga za dar modrosti. Modrosti si mnogoteri želi, toda ne vsi enakotere. Razločiti je treba dvojno modrost, ktere imate sicer enako imé, alj niste si po rodu sestrici; prva je v nebesih rojena in se ji pravi nebeška modrost; druga je na svetu doma in se imenuje posvetna modrost: Posvetni ljudi le drugo čislajo in želijo, alj prava modrost je le prva, ki je iz nebes in je lastna otrokom svitlobenim. Mi pa, ki hočemo biti vredni sini in hčere Marije, Device premodre, ne smemo tolikanj želeti posvetne modrosti; kajti ona je pred Bogom norost, mnogokrat le brezvestna zvijačnost; od Marije se učimo le nebeške ali keršanske modrosti!

V čem obstoji keršanska modrost? Prava keršanska modrost v tem obstoji, da si želimo in z vso močjo prizadevamo, le Bogu dopasti, Bogu služiti in večno zveličanje doseči. „Začetek modrosti je strah Božji; (B. Modrosti 1. 1.) Spolnajte zapovedi in ravnajte se po njih, v tem obstoji vaša modrost.“ (5. Mojz. 4. 6.) Prava modrost nas uči, za nebeško modrost več skerbeti, kot za posvetno, za večno več, kot za časno, — za potrebno več, kot za nepotrebno. Zveličar sam uči: „Le edino je potrebno: Išcite pred vsem božje kraljestvo in njegovo pravičnost; vse drugo se vam bo priverglo“. Razodeva se pa prava keršanska modrost; a) v skerbi za dušno lepoto in zveličanje, b) v pametnem gospodarenju z časnim blagom, c) v keršanski obhoji z bližnjim; v tem trojnem pomenu nam je Marija učiteljica vse modrosti. Prebiral sem Lavretanske litanije v podobah in našel trojno znamenje Marijne modrosti: petelina, mravljico in kačo; petelin zaznamuje njeno skerb za dušno lepoto, mravljica je znamenje njene gospodinske modrosti: kačjo modrost pa Jezus sam v posnemo priporoča, rekoč: „Bodite modri kot kače.“ (Mat. 10. 16.)

a) Skerbimo najpred za dušo in njeno lepoto in zveličanje; zakaj duša je največ vredna. Skerb za dušno srečo nam veleva: 1. čuti. Izgled čuječnosti je petelin, hišni čuvaj. Oglasi se, kedar ima se deniti: oglasi se, kedar se hudo vreme bliža; zarjuvi, kedarkoli nevarnost preti. Srečna hiša, ktera zvestega čuvaja ima, ker jo obvarje vsake nesreče! Tudi človeku je dan čuvaj od Boga, glas vesti, ki se oglašja, kedarkoli se bliža nevarščina. Poslušajmo tenko tega čuvaja v nas, on nas varuje nar večje nesreče, — pregrehe. Pogledjmo na Marijo, devico premodro. V zgodnji mladosti obljubi Bogu deviško čistost, ker je spoznala, da je deviški stan žlahtnejši in viši od zakonskega. — Pri poteh ne najdemo dišecih cvetlic, ker jih memogredoči potergajo ali poteptajo; med posvetnim hrupom pa ne išči žlahtnih čednost; soparica posvetnosti jih rada zaduší. — V tiho samoto Jeruzalemskega tempeljna se toraj Marija poda, da bi ondi ložej skerbela za dušno lepoto, za čistost in nedolžnost. In še clo v tisti srečni uri, ko jo angelj Gabriel pozdravi: Češčena si Marija, gnade polna, Gospod je s Teboj, Ti si žegnana med ženami“, se je Marija le prestrašila in premišljevala, kakšno pozdravljenje je to. In še le, ko je spoznala, da za njeno čistost ni nevarnosti, je izrekla besede: „Dekla sem Gospodova, meni se zgodi po Tvoji besedi!“ O ljuba keršanska mladost, da bi se Ti ucila od Marije modrosti! Na tihem je izrastla kot žlahtna cvetlica v zagrajeni gredici; ti pa že v zgodnji mladosti po posvetnih veselich hodiš, kjer se nedolžnosti cvet mori. Še angelja se je vstrašila Marija, ker jo v možki podobi obiše; ti pa tolikanj rada v tovaršijo drugega spola zahajaš! Skerb za dušno srečo dalej veleva 2. zvesto poslušati, česar večna modrost nas uči. Berimo in poslušajmo radi besedo Božjo, premišlujmo pogosto resnice svete keršanske vere, ogledujmo se večkrat v življenju Jezusovem in v življenju svetnikov! „V tvojih zapovedih bom se zmodril.“ Ps. 118. Od Marije sv. evangelje hvali, da je besedo Božjo poslušala in v sercu ohranila. Jezus sam pravi: „Srečni so, ki Božjo besedo poslušajo in ohranijo.“ Zakaj je sedanji svet tako aboten in v norcije zateleben? Ker besede Božje ne porajta, se za nauke večne modrosti več ne zmeni! Od luči prave vere se

odvrača in za vešami blodi; večni resnici več ne veruje, ali vsakemu lažnjivemu preroku se zapeljati na. Skerb za dušno srečo veleva 3. živeti po spoznani resnici dobre dela nabirati. „Hlapec, ki ve voljo svojega gospodarja, in ni po nji storil, bo zlo šibovan. Kteri je pa ne ve in stori, kar bi šibovanje zaslužilo, bo manj tepen.“ (Luk. 12). Vse žive dni je Marija živela po volji božji in je svojo dušo bogatila z dobrimi deli. Volja božja naj tudi nam kaže pot, kterege se imamo deržati; nabirajmo si zaklade za večnost, dokler so nam odperete; delajmo, dokler je še den; z minljivim blagom kupimo si večnega blaga, oskerbimo si prijateljev v nebesih; zakaj le ta je prava modrost, kedar v tem življenju za večnost skerbimo.

b) Druga modrost, ktero se od Marije učimo, je njena gospodinska modrost, ali modro gospodarenje z časnim blagom. Zaznamovana je v podobi mravljice. Že modri Sirah lenuha k mravljici zaganja, da se od nje modrosti uči. Kako leta in se trudi poleti ta vboga živalica, da si za zimo živeža oskerbi. Z lastnim trudom in delom se hoče preživeti, ne pa od pota ali znoja drugih živeti. Kaže se pa gospodinska modrost v trojnem oziru: 1. Pridno in pošteno dela; po krivici si ne išče blaga. Boljši je kos suhega kruha z mirno vestjo, kot pečena perutnina z obteženo vestjo; modrejši je se v rasovino obleci in poštenost obvarovati, kot da v židi (svili) in žameti hodiš, svojo dušo pa s krivicami ogerdiš. Mnogo jih po krivičnem obogati, pa tudi svoje duše zgubi. Kaj steče krivično bogastvo? Kot prah se raznese in otroci ali dediči morajo za grehe starišev terpeti. Krivičen denar tudi pravičnega požre. Poglejmo na Marijo; v revščini je bila, al s pridnimi rokami si je toliko služila, da ji stradati ni bilo treba. Njene roke so bile čiste vsake krivice; po krivih, nepoštenih potih si bogastva ni iskala. O kako neumno, nespametno ravnate, ki po krivici, goljfsiji in drugih nepoštenih potih spravljate bogastvo! Bojite se, da bi ne mogli živeti, če shrambe niso vse natlačene; menite, Bog ve, kako modro jo zadenete, če po zvijači kak velik dobiček odnesete; alj povem vam, slaba je vaša kupčija!

Duša je več vredna, kot vsi zakladi sveta in ves svet, vi jo pa prodajate za mervico, trohico krivičnega blaga, Cahej je vsako krivico štirikrat povernil — in modro je storil. Prava modrost 2. z časnim blagom pametno gospodari, vbogim revežem rada deli. „Položi svoj kruh na memotekoče vode, čez dolgo ga bodeš spet našel.“ Zlati nauk v kratkih besedah, kateri pomeni: kar vbogim dobrega storimo, brez plačila ne ostane. Bogastvo je toliko vredno, kolikor ga dobro obernemo. Od Marije sveti učeniki pripovedajo, da je še darove svetih treh kraljev večidel siromakom razdelila in si rajši zlato dobrih del telesnega usmiljenja za večnost hranila, kot pozemeljsko zlato za minljivo časnosti. Miloserčnosti do ubogih nas Jezus uči in prav živo priporoča: „Bodite usmiljeni in tudi vi bote usmiljenja našli.“ Bogatin in siromak sta si eden drugemu potrebna; bogatin potrebuje siromaka, da uni njemu od svoje obilnosti deli, in da ta unemu služi: siromak potrebuje bogatina, da si v revah pri njem pomoči išče. Sv. Tomaž uči: Časno blago, katero Bog človeku da, je sicer njegova lastina, ali vendar ne sme ga samo zase oberniti, ampak tudi za druge, ki se od obilnosti morejo živiti. Kerščanska modrost uči 3. v revščini poterpeti. V revščini živi Marija, pa vendar ne hrepeni po bogastvu in posvetni časti svojih sprednikov, kralja Davida in Salomona; v revščini se znajde, pa vendar se ne pritoži do nikogar, da v revščini živi; pa je vendar le bogata, ker je v revščini zadovoljna in jo dobra vest s sladkostjo navdaja. Bodimo zadovoljni s tim, kar imamo, in bogati bomo v revščini. Nate prelepe nauke, ktere sveti Francišek Saleski Filoteji daja o pravem duhu v revščini: „Če si zares uboga, priserčno ljubljena Filoteja! bodi vboga tudi v duhu. Silo spremeni v čednost in porabi ta dragi biser revščine po njegovi polni ceni. Poterpi, zakaj v dobri tovaršiji živiš: Zveličar in preblažena Devica, aposteljni in mnogo svetnikov obojega spola so bili vbogi in so zaničevali bogastvo. Mogočni tega sveta so skerbljivo poiskovali revščino v samostanih in bolnišnicah. Kakor sv. Lekš, ssv. Pavla, Pavlin, Angela in mnogo drugih. Tebe pa, o Filoteja! ona sama obišče; sprejmi jo kot drago prijateljico Kristusovo, ki se je v revščini rodil, je v revščini živel

in umerl, in je revščino, dokler je na svetu prebival, za družico in rednico imel.“ Neizrečeno velike prednosti ima revščina, katero Bog nam pošlje, če jo voljno in brez pritožbe prenašamo, od revščine, katero sami zakrivimo, ali smo je nevoljni. „Ne sramuj se, uboga biti, ali ubogajme prositi; kar se ti da, ponižno vzemi, in krotko poterpi, če ti odrečejo. Spomni se pogosto popotovanja naše preljube matere, Marije v Egipt, koliko zaničevanja, pomanjkanja in težav je ondi preterpela.“ Živite tako, in v vbožtvu bote premožni.

Keršanska modrost se skaže C) v obnašanji in obhoji z bližnjim. Podoba te modrosti je kača po besedah Jezusovih: „Bodite modri kot kače.“ Ker imajo pa kače tudi nekterih gerdih lastnost, ktere niso posnemanja vredne, ker so zalezljive in hudi strup nosijo, s katerim človeka in živali vsmertijo, pristavi Jezus: „Bodite priprosti kot golobje.“ (Mat. 10. 16.) Kačja opaznost združena z golobjo priprostostjo bodi nam izgled modre obhoje z bližnjim. Kedar kača nevarnost čuti, najpred svojo glavo varno zakrije pod zamotanim truplom; ima tudi bistró oko, da od daleč nasprotnika zapazi in beži; le kedar se razdraži se v bran postavi. Od golobov pa pripovedajo, da imajo le prav malo žolca. Kerščanska modrost nas pa uči: 1. bodite prijazni do vsakega, prizanesljivi do žalivcov; pa tudi ojstri, kedar je potreba. Pogledjmo Jezusa, kako milo in usmiljeno se obhodi z grešniki! sovražnikom odpušča, prevzetne farizeje ojstro zarotuje. Sv. apostelj uči: „Kar premorete, imejte mir z vsemi ljudmi. Prenašajte eden drugega. Vi radi prenašate neumne, ker ste sami modri.“ II. Kor. 11. 19. Iz življenja blaženega Miklavža Bobadilla povzamem, sledečo prigodbo, da pokažem kako modro se ta mož božji reši nevarnosti. Ko je neki den po samotni dolini potoval, napade ga roparska derhal. Brez strahu pobožni mož v sredi tolovajev dalej korači in prepevlja s prav prijetnim glasom duhovne pesme, ktere so tolovaji tiho poslušali. Čez nekaj časa vidi, da se je njim divjost že nekaj vlegla, mahoma postoji in smeje jih nagovori. „Zde se mi, da vi že davno niste pridige slišali: če je vam všeč, hočem vam ustreči; po pridigi pa storite z menoj, kar se vam poljubi.“ Roparji privolijo in Bobadilla stopi na kamen in jim takole govori:

„Ko vas prav resno pogledam, spoznam, da ste Jezusu v mnogih rečih podobni. Kristus je vselej med grešniki prebival, tudi vi. Kristus je prebajal goré in doline, tudi vi. Kristus ni imel, kámor bi svojo glavo položil in je mnogokrat pod milim nebom prenočil, tudi vam se taka godi. Kristus je učil: „Hoče vam kdo suktnjo vzeti, dajte mu tudi plajš“; enako mislite tudi vi. Kristus je klical gorje slastnim in bogatinom, tudi vi nje preganjate. Kristusa so sovražili mnogoteri, — tudi vas. Zoper Kristusa so vpili: „Križajte ga“, tudi vam to velijo. Kristus je razbojniku na križu raj obljubil in tudi vam, če se spokorite.“ Še nekaj krepkih in resnih besed dostavi in glejte! roparji padejo na kolena pred svetnikom in mu prizanesejo; tudi svoje hudobne pote zapustijo in se spokorijo. Glejte čudno moč modre prijazne besede, da še tolovaje vkroti! 2. Malo govorite; vse dobro premislite; praznih govorov ne raznašajte. Sv. Duh uči: „Smert in življenje je v jezиковi oblasti.“ Prip. 18. 22. in modri Sirah govori: „Nekoliko jih je padlo pod ojstrim mečem; vendar ne toliko, kakor je njih, kateri so po svojem jeziku končani“; zatorej svetuje: „Zagradi s ternjem svoje ušesa, nikar ne poslušaj hudobnega jezika in napravi svojim ustom vrata in ključavnice.“ Sir. 28, 22, 28. Kar imaš zlata in srebernine, opominja sv. duh, stopi in napravi tehtnico, da stehtuješ vsako besedico, predenj jo govoriš.

Vso to modrost najdemo popolnoma v življenju Marijnem, le štirikrat Evangelisti Marijnih besed omenjajo, so pa besede tako visoke modrosti, da jih občudujejo vsi narodi do konca sveta. Koliko sitnosti, koliko grehov bi se lahko odvernilo! kako lepo in zastopno bi ljudi živeli, ko bi vedeli svoj jezik berzdati. Pomislimo, da bo za vsako prazno besedico pred sodnim stolom težek odgovor in zapomnimo si dobro Jezusove besede: „Ne sodite in tudi vi ne bote obsojeni“. Sv. Bernard pravi: „Obrekovavec in tisti, ki ga posluša, imata hudiča; prvemu na jeziku sedi, drugemu v ušesih.“ Usta neumnih nespametnih govoré, besede modrih pa so z mero pretehtane. Sir. 21. 3. bodite pravični; dajte vsakemu, kar mu gre; zvesto spolnujte svoje dolžnosti. Moder je go-

spodar, ki za svojo hišo in družino skerbi; modra gospodinja, ktera s pridno roko svoje dela opravlja; moder vladar, ki pravičnost ljubi in za blagor svojih podložnih potrebne postave daja. Prelepo hvalo govori Salomon pridni gospodnji v prip. 31, 10—31. Serčno ženo kdo bo našel? Čez to, kar je iz daljnega in od zadnjih pokrajin, je njena cena i. t. d. Srečni so vladarji in narodi, kjer pravičnost vlada. Brez pravičnosti ni varnosti za življenje, ne za premoženje, ni mira in ne rednosti. Zatorej storimo vsak svojo dolžnost. Blagor hlapcu, kateri bo zvest najden, čez veliko bo postavljen.

S k l e p.

Ljube keršanske duše! vidite, kaj in kako lepa je keršanska modrost. Ona je umnost, želeti, ljubiti, izvoliti le tistih reči, ktere nas Bogu prijetne storijo, nam Božjo prijaznost zadobivajo; zavreči pa vsega, kar nam božjo gnado in nebeško kraljestvo zapravlja. Kralju Salomonu se Bog v sanju prikaže in mu veli, naj si sprosi, česar želi. Salomon pa prosi Gospoda: „Daj svojemu služabniku razumno serce, da bode modro vladal tvoje ljudstvo in razločeval dobro od hudega. In dopadla je Gospodu ta prošnja, da mu je odgovoril: Ker nisi prosil dolgega življenja, bogastva in pokončanja sovražnikov, ampak si prosil razumnosti in modrosti, hočem ti dati modro serce. Dal ti bom pa tudi, česar nisi prosil, bogastvo in veličastvo, kakor ni imel noben tvojih prednikov“. Za pravo keršansko modrost naj tudi mi prosimo! Prosimo jo za nas, za vladarje, za gospodarje, za gospodinje, za otroke, za vse ljudi. Prosimo jo tudi od Marije, Device premodre in zdihnimo: „O Marija, uči nas tvoje modrosti. Tvoje celo življenje je glasna pridiga nebeške modrosti! Pomagaj nam, da po tvojih stopinjah hodimo, in modrost sveta zaničujemo. Ti nam kažeš pravo pot proti nebesom. O sprosi nam gnado, da v strahu Božjem živimo in tega ne pozabimo, kar je edino potrebno: Bogu služiti iz celega serca in svojo dušo zveličati. O Marija, Devica premodra, za nas Boga prosi! Amen.

D o p i s i.

* Iz Celovca. Vsak pameten človek se obnaša, kakor potreba nanese. Nekaj mescov semle je nam Slovencom šlo za g'avo. Nismo vedeli za gotovo, kaj bode z nami; gg. ministri so se na Dunaju posvetovali tudi zastran naših zadev; — mi sirote pa — razun „Ljubljanskih Novic“ nismo imeli nobenega časopisa, ki bi branil in zagovarjal naše pravice; — nemški časopisi pa so z nami ravnali hujši kot turki s svojo keršansko rajo. Velike so bile naše sile in potrebe. Ni se toraj čuditi, da je tudi „Slov. Prijatelj“ z vojnic skočil in delal slovensko politiko. Izdajavec, kdor svoj narod zapusti v nar hujši burji! — Pa časi so se sprevergli. Svitli cesar so — hvala Bogu! — svojim narodom, toraj tudi nam Slovencom, dali prelepih pravic, naša naloga je, braniti jih na deželnem in državnem sboru; zdaj vemo, pri čem da smo, in da smemo tudi zanaprej še živeti. Tudi smo dobili veselo oznanilo, da bode velik časopis v nemškem jeziku na Dunaju pred svitlim cesarjem in gg. ministri odkrival naše rane in potrebe, in zagovarjal naše pravice. Ni toraj treba več, da ubogi „Slov. Prijatelj“, ki izhaja enkrat na mesec in v zasramovanem slovenskem jeziku, da on politike dela; imamo drugega prijatla in bojevavca na Dunaju. Toraj se „Slov. Prijatelj“ spet verne na svoje staro polje in prepusti politiko novemu časopisu na Dunaju. Berite, kaj pravi slavnoznani vrednik, č. g. Dr. E. J. Tkalac v svojem programu: „Die Aufgabe unsers Journals ist eine doppelte: eine politische und eine nationale. Eine eingehende Entwicklung derselben wird der Gegenstand einer Anzahl von Leitartikeln sein; hier möge daher nur eine ganz kurze Skizze davon Platz finden.

Oesterreich ist seiner Bildung und historischen Gestaltung nach kein Nationalstaat, und jeder Versuch, es dazu zu machen, würde mit logischer Nothwendigkeit seine geschichtliche Grundlage zerstören und den Staat dem Zerfalle preisgeben.

Eine wahrhaft conservative Politik Oesterreichs wird sich daher in der strengsten Neutralität gegenüber der Nationalitätsidee aussprechen müssen.

Diese allerdings schwierige Aufgabe ist dennoch erfolgreich durchzuführen, wenn der Staat die nationale Persönlichkeit seiner Völker achtet, ihnen durch Einräumung eines verständigen Ausmasses politischer Freiheit die Freiheit ihrer organischen Entwicklung sichert, und die Versöhnung ihrer nationalen und politischen Interessen durch die Culturidee und durch die sorgsamste Pflege der Solidarität des europäischen Culturlebens ermöglicht.

Mein Journal wird daher in politischer Beziehung den Gedanken verfolgen, dass Oesterreich, um seine stattliche Existenz sicherzustellen und den Anforderungen seiner Völker gerecht zu werden, sich thatsächlich zur Idee des modernen Rechtsstaates mit allen

ihren Consequenzen erheben, und allen seinen Völkern durch Anerkennung der Grundrechte menschlichen Daseins im Staate und durch Gewährung aller formellen Garantien ihrer Ausübung einen hinreichend weiten Raum zur Entwicklung ihrer nationalen, socialen und kirchlichen Interessen in deren selbststeigenen, ausserhalb der Sphäre des Staates liegenden Lebenskreisen sichern müsse. Decentralisation der Verwaltung, Autonomie der Provinzen in ihren speciellen Angelegenheiten und Selfgovernment der Gemeinde; dabei aber Centralisation der allgemeinen und der eigentlich politischen (nicht administrativen) Gesetzgebung — über Gleichberechtigung der Nationalität und des Religionsbekenntnisses, Habeas Corpus-Acte, Pressfreiheit, Associationsrecht u. s. w. — und der Machtmittel der inneren und äussern Politik des Gesamtstaates — der Finanzen, des Heeres und der auswärtigen Angelegenheiten — sind die wichtigsten Bestandtheile dieses politischen Programmes, welches nach Feststellung seiner Cardinalprincipien nicht durch überstürzte Octroyrungen, sondern durch eine besonnene, stetig fortschreitende Entwicklung der gegebenen Verhältnisse verwirklicht werden kann und muss.

In nationaler Beziehung aber ist die Aufgabe dieses Journalen eine zweifache; ich möchte sie in Bezug auf die slavischen Völker Oesterreichs eine nationale, in Absicht auf die übrigen Völker der Monarchie eine internationale nennen.

Ich will hier vorausschicken, dass ich die historische und politische Bedeutung der particularen slawischen Nationalität — der öechischen, polnischen, ruthenischen, serbischen, kroatischen, slowenischen u. s. w. — bei allen Anerkennungen der Berechtigung ihrer geographischen Stellung und ihrer bisherigen geschichtlichen Entwicklung, hauptsächlich in ihrer Eigenschaft als integrirenden Theiles eines grossen organischen Ganzen erkenne; desshalb kommt, nach meiner Ansicht, bei allen unseren nationalen Culturbestrebungen so viel auf die Hervorhebung und Pflege der allen slawischen Völkern gemeinsamen und sie vereinigenden und auf die allmälige Milderung und Ausgleichung der sie trennenden und particularen Elemente unserer Stammesnatur an.

Dieses Bewusstsein in uns zu wecken, und wo es bereits geweckt ist, lebendig zu erhalten, war zu keiner Zeit wichtiger als heute, wo an uns Slawen die Frage gestellt wird, ob wir überhaupt eine geschichtliche Zukunft haben oder durch Amalgamation mit andern nationalen Elementen in diesen aufgehen sollen.

Da ich an der Zukunft meines Volkes nicht verzweifeln kann, so nehme ich für dasselbe alle die Vorbedingungen in Anspruch, unter welchen mir ihre Verwirklichung möglich erscheint. Eine der wesentlichsten aber liegt, glaube ich, in der gegenseitigen Erkenntniss und geistigen Annäherung der einzelnen slawischen Völker unter sich,

und einer versöhnlichen Vermittelung zwischen den verschiedenen Strömungen und Richtungen ihrer Culturbestrebungen.

Die internationale Seite dieser Tendenz findet ihren Ausdruck darin, dass das Journal, auf das europäische Culturleben nach allen seinen Richtungen mit offenem Sinne eingehend, zwischen den romanischen und germanischen Culturentwickelungen und den slawischen Culturbestrebungen die gemeinsamen Beziehungen aufsuchen, die Kenntniss der nationalen, socialen und kirchlichen Anschauungen der Slawen bei den übrigen Völkern vermitteln und, soweit es vermag, unter den stammverschiedenen, aber zur Lösung einer und derselben staatlichen Aufgabe berufenen Völkern Oesterreichs freundliche Beziehungen anzubahnen versuchen wird". Ali to ni možka beseda? Ta časopis se imenuje „Ost und West“, izhaja na Dunaju vsak dan v velikem formatu in velja do konca junija 5 gld. 40 kr. a. v. Vse, kar nam je svetega in dragega, vse nemški časopisi — skoraj vsi na Dunaju — vse nam psujejo in mandrajo. „Presse“ in njeni pajdaši ne marajo ne za našo sveto vero in cerkev, ne za našo cerkveno posestvo in duhovništvo, ne za našo narodnost in jezik! vse mečljejo v prah in v blato. Pa vendar — bodi Bogu potoženo! — Slovenci in še slovenski duhovniki take malopridne cunje še drago plačujejo in svoje nar hujše sovražnike podpirajo! Na Češkem so jeli „Presse“ po germadah zasmojati ali pa nazaj pošiljati. To je pametno, hvalevredno in domorodno. Pustite jih tudi vi, preljubi Slovenci! in podpirajte svoje domače časopise in le take nemške, ki so tudi nam pravični in pošteni. Tako bojo naše domače naprave cvetele in širile se, našim nasprotnikom imponirale in jim pričale, da Slavjani res njim vkljub še živijo: Slavjanski narod — dozdej nepoznani in malo obrajtani — se zbuja in stresa celi svet.

* Iz Celovca. L. E. Iz raznih jugoslavenskih krajev naznanujejo časopisi slovenski vesele vesti, da je prešinel tudi mladež nadepolno duh domorodni. Tam ustavljena je stolica hrovaškega, tukaj staroslovenskega jezika, drugod vadijo se mladenči slovenski prstovoljno med seboj v mnogoštevilnih jezicih slavjanskih. Tako je prinesel „Glas. slov.“ veselo novico od Vlaške meje iz Goriškega semenišča, enako čitali smo v „Priятlu slov.“ o južnih nam bratih v Mariboru. Radost napajala mi je serce, ko sem prebiral vse dopise, pa izdihnil sem iz globočine svojega serca: „Oh škoda, da pri nas ni še taka!“ Pred 12 leti, ob času občnega gibanja, se je vnela v persih slovenskih bogoslovcov ljubezen do jezika maternega — do Slovenije, mile svoje majke predolgo pozabljene. Osnovali so „društvo slovensko“, pogovarjali se med seboj po domače, napravili si list, da bi vpletali rožice cveteče po livadah slovenskih v „Venec“ dišeči. Pa mili Bože! kako se je s časom vse spet spremenilo! Kje so ovi verli vlastenci, kje nekdanjo društvo, kje „Venec“ domačih cvetic?! Glej — društvo nekdanj sloveče, razderto je — le tablica s osnovo

visi na steni Slovincem v sramotni spomin razvaline njegove. Ni jih več vnetih domorodcov, da bi pletli cvetlice domače v „Venec“, nedomorodna sapa pripihala je, z Bogom je šel naš slovenski „Venec“. Le redko si zaslišal kako domačo besedo — nikdar mili glas domačega petja. Razun peščice vnetih vlastencov je le malokdo prebiral časopise slovenske. Knjižnica (čeravno po odhodu lavantinskih bogoslovcev bolj siromašna) je stala zaperta, le malokdo je maral za njo in hodil ondje čitat knjige slovenske. Res le malo se je storilo za milo slovenščino. — Pa, hvala Bogu in slava presvitlemu knezoškofu našemu: Valentinu. Že je napočila zopet zora — ugodnejša budučnost se obeta. Slava presvitl. knezoškofu — zakaj Oni so, kot skerbni oče svojim otrokom, pri mnogih priložnostih nam živo priporočevali, naj se vadimo jezika slovenskega; in zdaj dobili smo po Njihovi naredbi tudi učenika slovenščine od lastnih sinov zanemarjane. Duhovni naš oče g. Dragot. Dürnwirt, iskren domoljub in vsi vneti za blagor „svojih ljubih Slovincov“ so vzeli slovenščino pod svoje varstvo, jo podpirajo z djanjem in besedo, da bi zbujali mlačne serca, ali jih poterdili, ako so še nestalne.

Vsako nedeljo se shajajo bogoslovci prvih treh redov, se vadijo v domačem govoru vzajemno tudi v spisovanju. In zares trud verlega vlastenca ni brez sadú. Uže bolj in bolj se zbuja zavest slovenska, višekrat zaslišiš pogovore slovenske domá kakor tudi na sprehodu. Upanje sladko nam cveti, da bode ogreval ogenj domoljubja zopet Celovske bogoslovce. In to je za slovenskega bogoslovca velika sreča. Zakaj kot prihodni duhovnik bo imel prevažno nalogo, kot priden delavec v vinogradu se truditi za dušno blagostanje in omiko svojih rojakov; kot dober pastir svojo čredo peljati na zdravo pašo in varovati jo stranopotic; kot hraber vojšak boriti se z besedo in z djanjem za blagor svojega rodú, in braniti mu prirojene pravice. On je dalje poklican, v persi mladeži vcepiti ljubezen do Boga, njo pa tudi kot cvetje in nadopolni temelj celega naroda navdajati z ognjem plamtečim keršanske ljubavi do svoje domovine, do svojega jezika. Nikdar ne sme zaboraviti duhovnik, da njegov poklic zahteva trud ne samo pašni in sebični, ampak vsi trudi imajo koristiti v občni blagor domovini, ki ga je rodila. Vsaki čin, vsaki hip, vsaka beseda, vsaki dih narodu bodi posvečen, da ga pripelje na zaželjeni cilj in konec. Pa vse to izvira iz ognja plamteče ljubavi do svojega naroda — kakor solnčni žarki iz solnca. Če dakle kot duhovnik hoče doseči važni svoj namen, treba je bogoslovcu pred vsem, ljubezni do sv. katoliške cerkve, ki obsega vse narode in jezike, potem pa ljubezni do svojega rodú, do svoje domovine. Ako pa ljubi narod svoj, ima ljubiti svoj jezik pred vsakim ptujim; in ako hoče, da se mu narod štuje, mora ceniti živo sliko svojega naroda: jezik materni. Njega naj čisti in krasi; v njem naj se vadi in izobrazuje, kakor veli učeni Liebermann:

„Ante omnia theologo curandum est, ut eam patrii sermonis notitiam habeat, quae eruditis ac litteratis viris convenit“. Sploh pa utišnimo si v serce prelepe besede pesnikove:

Serca nikar ne dajmo tujjini,
Dužni smo sve davat domovini.

Ova mati nas je odgojila
Njezin je naš život, bratjo mila!“

* Iz Celovca. Lani so nam premilostl. knezoškof za postnega pridigarja oskerbeli slavnega Schneeweisa, letos pa pridigajo sami vsako nedeljo v stoljni cerkvi ob štirih. Izvolili so si za svoje govore nekervavo daritev sv. maše. Slišal in bral sem že mnogo od te presvete daritve; pa povem, kaj takega pa še nikoli. Nar više resnice in skrivnosti razlagajo tako priprosto in serčno, da njih vsakdo lahko razumi; in med svete verske resnice vpletajo tako mičnih in imenitnih naukov za vsakdanjo življenje, da segajo gotovo vsakemu do živega. Ni se toraj čuditi, da je cerkev vselej natlačena in da vse pazljivo posluša. Bog daj, da bi Celovčani ta lepi nauk si v serce vtisnuli in po njem se ravnali; kajti v Celovcu so cerkve kaj rado prazne posebno pa pri pridigah in keršanskih naukih. Morebiti da se skoraj kaj na boljše oberne. — Ta teden se obhaja tukaj tudi daleko in široko znana slovesnost kronane sv. glave. Tudi za njo so milostl. knezoškof oskerbeli, da je celo osmino vsak dan ob štirih postna pridiga. Toliko truda gotovo ne bo zastonj, sčasoma se bo tudi žlahtno sadje prikazalo. —

Iz Domačalj 5. marca 1861. Σ Iz serca rad bi ti, ljubi slov. prijatelj! marsikterokrat kaj novega pisal, ko bi se le tudi kaj prigo-dilo, kar bi pisanja vredno bilo, da bi mogel tebi in po tebi tvojim bravcom naznaniti. Mine leto za letom, pa kaj zanimivega ne vem povedati; zatoraj naj mi bo dovoljeno vsaj kaj novega omeniti.

Kakor je obče znano, je moral dosehmal vsaki duhoven, kteremu je bila kaka fara podeljena, k škofiji priti, kder so ga po dotičnih postavah na novo faro vstanovili in kder je znamnje svoje oblasti in svojih pravic ali že iz rok samega škofa alj pa kakega drugega škofovega pooblastenca izmed stolnih korarjev prejel. To se je navadno v domači kapeli škofove palače alj pa tudi v kaki v to pripravljeni sobi konzistorialne pisarnice zgodilo. Po tem je pa šel in nastopil novo faro. — Zdaj pa je po volji našega premilost. knezoškofa nekaj drugače; zakaj tako ustanovljenje (inštaliranje) novega fajmoštra se ima zanaprej, kakor je tudi v več drugih škofijah že sploh navada, kar je mogoče, v farni cerkvi novo podeljene fare v pričo faranov prav slovesno zgoditi.

Tako dozdej nenavadno, toraj novo slovesnost je pred včerajšnim Škočidolska fara v dekaniji zgorne Rožne doline včakala in vidila, ktera je bila, že več časa vdova, zdaj gosp. Joanu Sumper-ju, znanemu domorodcu in slovenskemu spisovatelju podeljena. Preteklo

saboto na večer so se bili pripeljali iz Belaka, kder so dozdej kot mestni kaplan služili. Drugi dan, v 3. nedeljo v postu okolj 9 ure dopoldne pokanje možnarjev okolici naznanuje, da se naš obče spoštovani gospod dekan iz Rožeka, Matija Tomažič kot knezoškofov pooblastenec in vstanovitelj pripeljejo in da se bo željno pričakovana slovesnost začela.

V slovesnem prevodu, med zvonjenjem in streljanjem pripeljejo iz farovža novega fajmoštra, ki so bili v črnem talarju, v farno cerkev sv. Marjete pred veliki oltar, kamor jih tudi cerkveni ključarji in srenjski predstojniki kakor tudi patronov namestnik, oskerbnik Vernbergske grajšine spremijo. Po petju: „Pridi sv. Duh!“ in po dotični molitvi so visokočast. gospod dekan škofovo pismo, po katerem so gosp. Sumper za fajmoštra poterjeni, brali, in na to novi fajmošter apostolsko vero, kakor jo Tridentinski cerkveni zbor predpisuje, molijo in prisežejo, vedno po cerkvenih in deželskih postavah ravnati, skerbeti za zveličanje sebi izročeni ovčic pa tudi za blagor cerkve in fare. Zdaj jim oblečejo „roket“ in gospod dekan jim podajo štolo, znamnje duhovske oblasti in „biret“, cerkvene ključe posebno pa ključec na tabernakelj s prav ginljivim slovenskim nagovorom: ravno tako pa tudi posebno farmanom prav živo in krepko razložijo, kaj vse te reči pomenijo, kakšno oblast in pravice imajo fajmoštri, kako so taj farmani dolžni jih ljubiti in spoštovati, pa tudi jim pokorni biti. Prav ginljivo je bilo nek viditi, ko so jim male otročiče pripeljali in omenili Jezusovih besed; Mat. 19, 14., ter jim jih živo priporočili s tem, da bojo na sodni dan zamogli reči: „Glej! tukaj so, ktere si mi izročil, nobenega nisem zgubil.“ Slednič so podali novi fajmošter roko ključarjem in srenjskim možem ter jim tako naznanili, kako močno želijo „z jedinjeno močjo“ po božji milosti za časni posebno pa za dušni blagor fare skerbeti. Na to se podajo na leco alj kancelj, na katerem pervokrat nagovorijo svoje prihodne farmane in ovčice ter jim povejo, da s božjo gnado hočejo jim biti 1. oznanovavec božje besede, 2. delivec sv. zakramentov in božjih gnad in 3. srednik med Bogom in njimi. Besede so šle — od serca k sercu. Po pridigi so peli pervokrat sv. mašo za farmane, h koncu pa zahvalno pesem. —

Prav žal mi je bilo, da zavolj domačega cerkvenega opravila nisem mogel k tej slovesnosti v bližnji soseščini iti. Slišal sem pa praviti, kako se je vsem ljudem dopadlo, kako so ginjeni bili o nagovoru gosp. tehanta in novega fajmoštra. Bog daj, da bi ta nova naprava našega premilostljivega knezoškofa obče, kakor tudi omenjeni nagovori obilno dobrega sadu prinesli, posebno da bi tudi marsikteri farmani si v serce in glavo zapisali, da so njih dušni pastirji vendar le časti vredni, ker so oznanovavci božje besede, delivci sv. gnad in sredniki med Bogom in ljudmi v vseh okoljšinah pozemeljskega življenja.

* Iz Logovasi. F. B. Dragi Slov. Prijatelj! Ti Slovence zbujaš in njim tudi pot kažeš, po kateri bi imeli si svoje pravice iskati. Prav tako! Slovensko ljudstvo potrebuje podučjenja, samo si še ne vé pomagati. Tudi nema voditelja, si ga mora še le iskati, in časi so prišli, da mu bo serčnega, gorečega in zvedenega voditelja potreba. Voditelj pa se mora sam postavne poti držati, in ima tiste, ki se njemu zaupajo, tudi le po pravi poti voditi. Te poti se ti Slovenski prijatelj deržiš, čeravno je tvoje ravnanje nekterim prav ojster tern v peti. To pa nič ne stori, Slovenci poznajo svoje prijatle in jih tudi spoštujejo. Vzdigni le visoko svoje geslo in ga nosi serčno, velika truma slovenskega ljudstva pojde za teboj in enkrat, čeravno po velikem trudu ga boš vendar pripeljal k zaželjenemu cilju, da bode tudi nad njim se spolnila beseda „enakopravnost“. Te svoje misli ti moram razodeti zdaj, ko sem prebral novo, od svetlega cesarja nam podeljeno ustavo. Kar nam je cesar dal, sprejememo z hvaležnim sercom, po tudi za to skerbimo, da pravice, ki so nam bile podeljene, se obernejo na dobro, da ne bodo orožje v rokah krivičnih, hinavcov in puntarjev, ki svoje domoljubje (Patriotismus) samo le v ustih nosijo, v resnici pa bi radi vse poderli, kar je stara vlada še dobrega ustanovila. Kmalu se bodo volili poslanci za deželni in državni zbor; Bog daj, da bi se le taki možje izvolili, ki ljudstvo in državo ljubijo, ki so domorodci v resnici ne pa taki, ki se domorodce delajo, zraven pa temelj, na katerem se vsaka vlada in vsako kraljestvo mora postaviti, to je pravico podkopavajo, in tako podirajo, kar bi imeli po svojem poklicu podpirati, da ne razpade. Prigodbe naj novejših časov nam pa žalostno pričajo, koliko je takih lažnjivih domorodcov; kateri se, če le kje morejo, s svojimi krivičnimi sveti vladi prilizovajo in jo tako motijo in zapeljujejo. Ni davno, kar se je v državnem sboru neki državni svetovavec zoper „Konkordat“ vzdignil in tirjal, naj se ta cerkvena ustava prekliče in zaverže. Ni davno, kar so oni sbori, ki se s oskerbovanjem obertniških in kupčijskih reči pečajo, ki jim pravimo „Handelskammer“, vladi svetovali, naj se proda, kar ima cerkev premoženja, da se bodo mogli državni dolgi plačati. Ni davno, kar je tudi v sredi naše Koroške „Handelskammer“ tak rešitelj se oglasil in z velikim serdom kamen na zlega polni Konkordat zagnal. Ta gospod kolne namreč Konkordat „einen unheilvollen Akt“. Ko je vladi vse pregrehe očital, ki so po njegovih mislih državljanom vse zaupanje do vlade podkopale, kliče on širokoustno: „Der Missmuth griff um sich, und ward wahrlich nicht gehoben, als eines Tages die Welt mit dem Abschluss des Konkordates überrascht wurde. Man staunte, wollte nicht glauben, war ja die Regierung durch Nichts zu einem so unheilvollen Akte gezwungen worden. Oesterreich ward dadurch von Europa förmlich isolirt.“ Po mislih tega modrijana se ima tedaj Konkordat berž preklicati, in tedaj bojo tudi derzavljani kmalo zaupanje do vlade dobili, in valuta se bode zboljšala, to je

papirnati denar bo kmalo več veljal. Pač moder svet ta, ko bi le tudi kaj pomagal! Le stergajte vi, katere Konkordat hudo v oči drega, ga v male kosce in vidili bote, kako pojdejo vaši bankovci popolno za srebro! — Jaz tega gospoda, ki se je podstopil ustavo, ki sta jo svitli cesar in sveti oče papež gledé cerkvenih reči katolijski cerkvi v Avstrijski carevini dala, očitno tako kleti, vprašam, alj se to ne pravi pravico, resnico in zvestobo zatirati in spodrovati? Ko bi njegova volja obveljala, bi ja moral cesar, kar je slovesno obljubil, preklicati in katolijsko cerkev spet „Josefinizmu“ podvreči, ki ji je toliko že škodoval. Katoličanom je Konkordat vsem prav po volji, ker dopusti cerkvi, da more ona svoje reči vsaj tudi po cerkvenih postavah obravnavati: večina prebivavcov Avstrijske carevine pa so katoličani in tudi cesar in cela njegova rodovina je katolijske vere. Tem vsem uni gospod v obraz bije, ko pravi, da je Konkordat vzrok, da je Avstrija zdaj tako zapuščena in revna. To zmirjanje in obrekovanje hočemo mi njemu pa odpustiti, saj on morebiti ni tako sovražen in hudoben, kakor se dela, saj je morebiti on tudi le eden tistih, ki Konkordata še brali niso, ki vse, kar od njega vejo, vejo le po časopisih, ki izhajajo iz rok Judov in ajdov nove sorte. Judom pa je Kristus zmirom še pohujšanje, ajdom pa neumnost; Judi in njih tovarši trosijo in podpihovajo vedno v svojih časopisih sovražtvo do Kristusa in njegove sv. cerkve; kdor take časopise prebira, temu se ni čuditi, da tudi kaj strupa iz njih liza.

Te dogodbe sem jaz tu pa le omenil, ker kažejo, kako krivično in norčavo že zdaj eni vladi svetovajo; kaj še le bo v deželnih sborih in v deržavnem sboru, če se taki brezvestni modrijani za poslance volijo. Tam bodo še le prav vpili in trobili, in tako še marsikoga pravičnega zmotili, da bo na slednje tudi ž njimi potegnil. Kaj bi se moglo od takih deželnih sborov in od takega deržavnega sbora dobrega pričakovati? Zmota bi postala hujša, kakor je zdaj. Za tega del je zdaj, ko se bojo volitve za deželni in deržavni sbor začele, treba poiskati može, od katerih se more pričakovati, da bojo svojo nalogo v sboru prav spolnovali. Biti morajo namreč pošteni, pravični in zvedeni možje, na katere se moreta ljudstvo in vlada zanesti in njim popolno zaupati. Pa kje so taki možje? Dosti jih je, pa treba jih je razglasiti, da bodo vedeli volivci za nje. Prav bi toraj bilo, ko bi v tistih okrajih, ki imajo pravico, poslanca voliti, se napravile tako imenovane „Wahlagitationen“, po katerih bi mogli volivci zvedeti, katere može imajo za poslance zvoliti. Tako agitiranje gotovo ni zoper postavo, vlada mora ja sama tudi želeti, da se pravi može v sbor pošljejo, ki jo bojo s svojo učenostjo in umnostjo podpirali.

Dodatek vredništva. Vem pa vendar veselo novico, da se je en gospod v kupčijski sbornici za konkordat serčno in krepko potegнул; pa ni tisti visoko postavljeni duhovnik, ki tudi v tej sbornici sedi, temuč to je znani in goreči katoličan, tukajšni tergovec gospod

Peter Merlin, rojen Slovenec iz Št. Lenarta pri sedem Studencih. Vsi drugi so mu oestro ugovarjali ali pa pomišlje molčali. Pa katoliški bojevavec ni se dal v kozji rog vgnati, temuč napisal je protest in ga ukazal zapisati v sborniški protokol. Kako je nek to, da ga v „Klagenfurtarici“ nismo brali, ja od celega tega pričkanja še besedice ne?! —

Iz Gorice. Treba je zopet kaj za prijatla napisati, da bodo naši tukajšni bravci vsaj kaj imeli nad čemur svoje jezike brusiti, ali pa — — rajši molčim od tega. Kaj bom tedaj pisal? Politika nisem, kakor vse dovolj priča, kar sem kedaj napisal; zato pa tudi v današnjih dneh, ko vse politizira, skoraj ne vem, kaj bi pisal, da bravec zanima. Lahko bi povedal, da se pri volitvah kakor povsod, tudi v Gorici, eni za tega, eni za unega poganjajo; da ena stranka drugo spodriniti išče in jo vžugati; da eni ves čas ne vejo od drugega govoriti, kot od volitev, drugi pa nemarni se še ne zmenijo za take stvari i. t. d. pa te in enake reči prav za prav le same mestnjane naše zadevajo, in nimajo tolike važnosti, da bi tudi druge ljudi zanimati mogle; samo to pristavim, da smo mi Slovenci pri tem še precej merzli, kar skoraj od tod izhaja, ker ima talijanski živelj tod tako prevago, da žuga vse drugo pod svoje perute spraviti. Nisem prerok; ali to se mi vendar skoraj gotovo zdi, da slovenska stvar se pri nas, vsaj v mestu Gorici, ne bode nikoli na terdne tla postavila, če tudi cela Goriška okolica vse to zadobi, za kar vsi drugi Slovenci tako goreče se poganjajo.

Pa pustimo te reči, ki marsikomu ugodne biti ne morejo, in poglejmo kaj drugega. Pervo poletje letašnjih šol je srečno izteklo; nadjamo se, da bo tudi druga polovica mirna in srečna. Kako pa bo, tega vendar ne moremo reči, posebno ker smo na talijanski meji in pa blizo jadranskega morja, od kodar zna nevihta prihrušiti nad naše prijazne in tihe kraje, kader si človek naj manje misli. V prvi polovici sušca imajo bogoslovci svoje očitne preskušnje, in tihi teden svoje duhovne vaje, ki jih ima voditi letos nek jezuit, ki pride, ako sem prav slišal, iz Padove, učen in bogaboječ mož, ki bo v latinskem jeziku vse opravljal, kar je pri nas potrebno. Razun tega jezuita je bil namenjen k nam v Gorico priti ta post še drugi jezuit iz nemških krajev, da bi bil v nemškem jeziku pridigal in sicer v farni cerkvi sv. Ignacija na Travniku; ali ni ga, pravijo da je obolel, in da zato ne more priti. Toliko več imajo tadaj duhovni pri tej fari opraviti, ker morajo sami vse opravljati. Čez leto imajo opravil, da je kaj; kaj pa še o svetem postnem času, ko je še veliko več dela, kakor vsakdo vé, ki ima duše pasti. Kakor uže nekaj let sem, tako je tudi letos vsak petek pri prvi maši v tej cerkvi slovenska pridiga, pač lepa in kaj potrebna vpeljava! V veliki cerkvi pa so talijanske postne pridige, kakor vsako leto, od enajste do poldne, in sicer letos po štirikrat na teden, t. j. vsako nedeljo, vsak torek, če-

tertek in petek. Pridigarja imamo zopet vnanjega, iz Rimskih dežel, kapucinarja, ki je zopet prav dober govornik. Zato ga pa tudi vse rado posluša.

Kakor druge leta, tako so naš milostljivi knez in nadškof o začetku svetega postnega časa pastirsk list na svoje verne ovčice razposlali, v katerem jim pokoro priporočajo, in post napovedujejo, ter svoj list takole sklepajo: „Post stori pripravnega duha za gorečo molitev, ktera je vselaj ž njim združena. Sovražnik naše duše se ne da drugači premagati, kakor z molitvijo in postom.“ Mat. 17. Molite tedaj neprenehoma, da ne padete v skušnjavo. Povzdigne se k nebu naša molitev, in doli stopi nad nas božje usmiljenje. Prosim vas tedaj piše sv. Pavel Timoteju, da naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljenja za vse ljudi, za kralje in za oblastnike, da bi mirno in pokojno živeli v vsi pobožnosti in čistosti. Zakaj to je dobro in dopadljivo pred Bogom, našim Zveličarjem, kteri hoče, da bi bili vsi ljudje zveličani in k spoznanju resnice prišli. I Tim. 2. Molite za našega milostljivega cesarja, da bi mu vsegamogočni Bog podelil modrost, ktera se znajde na božjem sedežu, da bi zamogel z modrostjo in srečno vladati in voditi mnogo ljudstva v hudih viharjih današnjih časov. Molite za papeža vikšega pastirja in očeta vsih vernih, da bi ga nevidni Pastir v nebesih ohranil in mu moč dal, da bi svoje sovražnike premagal in da bi njegove solzé in britkosti seme bile nove zmage svete cerkve. Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa, in ljubezen božja, in deležnost sv. Duha bodi z Vami vsimi. Amen.“

Družba sv. Mohora.

° Spet smo dobili dva lista iz previsokih rok, in ju tukaj razglašamo od besede do besede:

Na upravljateljstvo bratovštine sv. Mohora u Celovcu!

Vèrlo nastojanje bratovštine sv. Mohora, koja za tak kratko vrijeme toli liepih dokazah svoje dielatelnosti na polju kèrjstjanske književnosti na svjetlo izdadi, mi se omili. Nedvojim ni malo, da će dobri Bog ove trudove članovah društva blagosloviti, te dopustiti, da se isto društvo na korist čovječanstva, a najpače na korist i na duševno obrazovanje slovenskoga naroda sve više razširi.

U znak moje blagovoljnosti i priklonosti na hvalevriedno ovo poduzetje podieljujem i ja rado istomu društvu otčinski moj blagoslov; a za podporu tiskarskih troškovah prilazem ovdje svoticu od 20 fl. a. v.

U Zagrebu dne 15. siečnja 1861.

Juraj Kard. Haulik,
Nadbisk. Zagreb.

Slavna družbo sv. Mohora!

Primio sam poslane mi četiri knjižice, što ih je Vaša slavna družba, prošloga lieta na svietlo dala, te sam se veoma uzradovao vèrhu promicanja narodne književnosti, koja se toli bujno kod mile bratje naše slovenske razvija. Dočim joj u izobilju blagoslov božji želim, i dragu bratju, da u kolo naše posve pristupe pozivam, prilazem ovdie četerdeset forintih a. v., moleći da jih slavna družba, kano mali darak, od moje strane, na tu za razvitak narodnog izobražavanja smierajuću svèrhu prinešeni dragovoljno primi, kao što ga sèrdačno — žarom domoljubja uzpaljen — ja na žèrtvenik mile narodnosti postavljam.

U ostalom, pobožnoj molitvi Slavne Družbe sebe i svoje preporučujući, s osobitim štovanjem ostajem

U Djakovu dne 8. Siečnja 1861.

Josip Jurai,
biskup.

Družbino naznanilo.

Družba sv. Mohora je razposlala perve dni t. m. vsim prečast g. dekanom v Goriški, Kerški, Lav'antinski in v Teržaški škofiji pole (plankete) za vpisovanje družbinih udov za leto 1861 v okraju njihovih dekanij; v ljubljansko škofijo pa se berž razpošljejo, ko nam lanske plankete nazaj dojdejo, da se kaka zmešnjava ne napravi. Naj blagovolijo čast. gg. dušni pastirji torej kmalo družnike v svojih farah zapisati, da se jim ob določenem času nove družbine bukve poslati morejo. Da se vsaki pomoti v okom pride, naj blagovoli vsak družnik zapisati: ali pristopi star ali nov ud in v ktero faro in dekanijo spada, da se bo mogel v letašnjem „družbinem koledarčku“ po dekanijah in posameznih farah sestavljen imenik vseh družnikov in družnic razglasiti. Kdor hoče vse štiri družbine bukve terdo vezane prejemat, naj priloži letnini 30 nov. krajcarjev. S pervo pošiljatvijo se razpošljejo 3. zvezek „slovenskih Večernic“ in „Zgodbe sv. pisma novega zakona“, ki bodo kmalo gotove.

V Celovcu 15. marca 1861.

Družbin odbor.

* Marsikteri Slovence — prav premožen je že šel v večnost, pa naše družbe se v svoji poslednji oporoki se ni spomnil. Matice živo potrebujemo! Zatoraj nas veseli prav serčno, da se je naše družbe spomnil nek že davno znan domorodec; spomnil se je ne še le na smertni postelji, ko sam ničesar ne potrebuje več, temuč še pri življenji. In ta domorodec je visokočastiti gospod Dr. Andrej Vojska, c. k. sodnijski svetovavec na Ogerskem. Daroval je naši družbi več sto knjig slovenskih in nemških, naj jih slovenska mladež v Celovcu pridno prebira in se napaja domorodnega duha. Knjige so prav imenitne, posebno slovenske so skoraj vse, ki so dozdej na svitlo prišle. Poletu jih bomo vredili in potem od tega bolj na tanjko oznanili. Gosp. darovavcu kličemo serčno: Slava! Bog plačaj, — pa nam daj več tako vnetih domorodcov!

Oznanilo.

Popolni iztisi „Slov. Prijatla“ so potekli. Tečajev 1857, 1858, in 1860 še imam precej, in dajem tečaj po 2 gl. a. v. Vsak tečaj šteje 48 tiskanih pol in donaša pridige za vse nedelje in praznike celega leta, nekaj keršanskih nauk in še drugih sestavkov; je toraj dober kup kakor nobena nemška knjiga tako.

Vrednik.

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija: Č. g. Herbert Ignac je dobil faro pri sv. Urhu blizo Terga; — č. g. Schachner Juri faro Dropolje; — č. g. Stroj Anton faro v št. Jurju na Vinski gori; — č. g. Simandl Karl je dobil l. Finsingerjev kanonikat v Velikovcu. — Č. g. kaplan Schoffnegger Gustav se je podal v pokoj. — Umerli so: preč. g. Mozer Tomaž stolni korar, č. g. Hojnik Jožef fajm. v Borovljah, č. g. Kampil Ant. penzionist, in č. g. Priolič Tomaž kurat na Bajtišah. R. I. P.!

* Goriška nadškofija: Č. g. Kumar Janez, dozdejni posadni kaplan v Palmi novi, je izvoljen fajmošter pri sv. Lorencu v Berdih. — Umerla sta čč. gg.: O. Pij Gasparini, dominikan in Sankt Razza. R. I. P.!

* Teržaška škofija: Č. g. Prenc Martin je postal provizor v Veprincu, ker je ondotni č. g. fajmošter Petričič Anton, skoraj 83 let star umerl. R. I. P.

* Lavantinska škofija: Za provizorje so postavljeni sledeči čč. gg.: Veršič Simon pri sv. Lorencu na Dravnem polju; Sparavec And. v Cerkovcah, Presker Janez v št. Vidu pri Ponikvi. Čč. gg. kaplani so prestavljeni: Pogelšek Matevž v Vitinje, Slomšek Janez v Seveno. — Umerli so čč. gg.: Klančič Janez, fajm. pri sv. Lorencu, Kočevar Janez fajm. v št. Vidu, Herga Janez fajm. v Cerkovcah in Spesič Mih. jubilan in bivši dekan v Hočah. R. I. P.!

* Ljubljanska škofija: Č. g. Šafer Pavl je dobil Dolsko faro. Prestavljeni so sledeči čč. gg. kaplani: Pleško Franc v Prečno, Volc Andrej v Srednjo vas na Bohinskem, Rome Janez v Merno peč. V začasni pokoj se je zavolj bolehnosti podal Samida Franc. — Umerli so čč. gg.: Porenta Anton fajm. v Srednji vasi, Sadovin Ant. zlatomašnik v Višnji gori in Kermel Lor. kaplan na križni gori. R. I. P.

Z eno prilogo.